Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 78 (828) ♦ Середа, 27 квітня 1994 року ♦ Ціна договірна

Чорнобиль

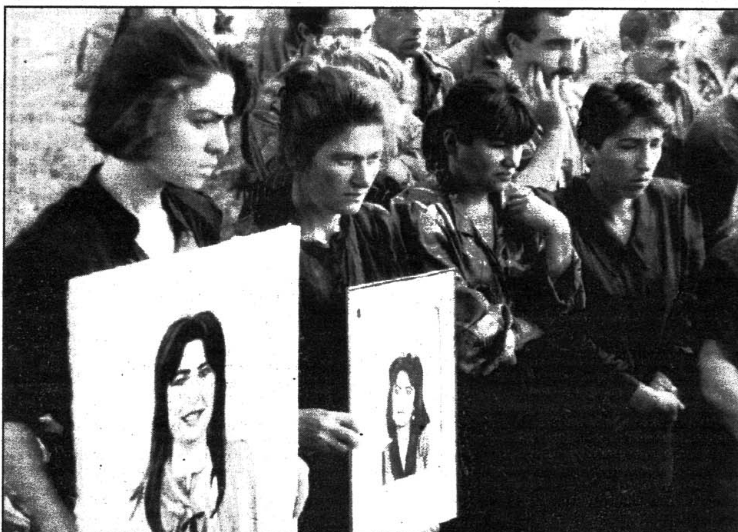
Духовний реквієм

У вузенькому провулку на київському Подолі біля музею Чорнобиля, що в Управлінні пожежної охорони області, на восьму річницю Чорнобильської катастрофи відбувся мітинг пам'яті жертв атомного лиха. Присутні на ньому Президент України Л.Кравчук, Голова Верховної Ради І. Плющ, в.о. Прем'єр-Міністра Ю. Звягільський, члени уряду, глави дипломатичних представництв багатьох держав в Україні та інші вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання.

Л.Кравчук назвав мітинг духовним реквіємом, адже кожний удар серця стверджує, що тих, хто врятував нас від атомної смерті, не забуто. Підтримки потребують багато постраждалих. Після змін останніми роками великий тягар Чорнобиля ліг саме на нашу державу, і Україна, як може, долає наслідки катастрофи.

Наприкінці мітингу відбулася панахида по загиблих, було свячено вазу з землею, взятою з могил пожежників і атомників на Мітинському кладовищі під Москвою.

ЗГАСЛЕ СОНЦЕ В НЕБІ АПСНИ

Вони тікали від смерті. І потрапили ... в смерть. Чорні обвуглені тіла виносили з вертольота на сліпучо-білих простирадлах і вкладали поряд на злітній смузі. Мати притискає до грудей живцем згоріле немовля з чорною «пустушкою» у роті. Жінка прикрила руками випуклий живіт: навіть перед смертю спрацював інстинкт — захистити ненароджене дитя. Просто вуглецева маса: важко впізнати, ким вона була за життя — жінкою, дитиною, пілотом?

(Закінчення на 10-й стор.)

Продиктовано в номер

Готуючись до першої сесії нового парламенту

Президія Верховної Ради України відповідно до Конституції України прийняла постанову про скликання 11 травня першої сесії Верховної Ради тринадцятого скликання. Перший заступник Голови Верховної Ради Василь Дурдинець провів робочу нараду, на якій обговорено практичні організаційні заходи по підготовці до сесії.

Підкреслювалась надзвичайна відповідальність і важливість всієї підготовчої роботи. 27 квітня розпочне працювати ініціативна депутатська група, делегована територіальними депутатськими групами і політичними партіями, що представлені в парламенті. Апарат Верховної Ради повинен подавати їй належну допомогу в роботі.

На нараді визначено також конкретні заходи, пов'язані з реалізацією законів про вибори Президента України, депутатів і голів місцевих Рад.

Клієнт дозрів. Час акціонуватися

Сьогодні у ВО «Полтаванафтогазбуд» відбудеться виїзна колегія Державного комітету України з нафти й газу. В центрі уваги керівників комітету — критичний стан основних фондів нафтогазовидобувної і нафтогазопереробної галузей, які, за деякими оцінками, потребують переоснащення і модернізації більш як на 70 відсотків. Згідно з річною програмою переозброєння галузі цього року сюди має бути залучено 4 трильйони 55 мільярдів 425 мільйонів карбованців капіталовкладень. Проте вже перший квартал засвідчив, що державний бюджет не може забезпечувати фінансовими ресурсами потреби підприємств Держкомнафтогазу, а сам Держкомнафтогаз не в змозі заробити кошти на відродження самостійно. На позички уряду також розраховувати нічого.

Найкритичніше становище склалося на ВО «Укргаз», оскільки воно, як боржник, зазнає серйозного тиску з боку РФ і Туркменистану. Остання надія у керівників «Укргазу» на акціонування об'єднання, незважаючи на те, що значна частка акцій «полетить» за кордон.

Збори виборців висувають Івана Плюща

25 квітня Голову Верховної Ради України Івана Плюща висунули на своїх зборах кандидатом у Президенти України виборці Донецького машинобудівного заводу імені Петровського, шахти імені Вахрущева виробничого об'єднання «Ровенькиантрацит» Луганської області, Хмельницького виробничого об'єднання «Катіон», акціонерної будівельної організації «Інгул» (Кіровоград), Київського автотранспортного підприємства 13028, акціонерного товариства «Укррічфлот».

Таке ж рішення прийняли збори виборців міста Генічеська Херсонської області, акціонерного товариства «Харчопромавтоматика» (Іллічівськ Одеської області), Перегонівського цукрозаводу Кіровоградської області, Свердловського автотранспортного підприємства 10913 Луганської області, селища Голоби Ковельського району Волинської області, державної льотної академії (Кіровоград), Луганського інституту МВС України та УВС Луганської області, Хорольського аграрного коледжу Полтавської області, міста Новоселиця Чернівецької області.

Цитата дня

У США розуміють, що Росія зацікавлена у благополуччі своїх співгромадян, котрі мешкають за її межами. Проте це не має стати причиною політичного залякування чи економічного тиску на інші держави, не кажучи вже про військове втручання. Сполучені Штати поважають суверенітет інших країн і недоторканість їхніх кордонів.

Строуб ТЕЛБОТТ,
заступник держсекретаря США.

Велике задоволення

висловила учора Рада Безпеки ООН з приводу відведення сербських сил від міста Горажде, на чому наполягало НАТО в своєму ультиматумі. Сьогодні, повідомив постійний представник Великобританії при ООН Д.Хенней, Рада Безпеки обговорить проект резолюції про збільшення кількості миротворчих сил ООН у Боснії. Зокрема, передбачається додатково направити туди 6,5 тисячі солдатів. Тим часом збільшується контингент миротворців у Горажде. Головно — це українські й британські вояки.

Відразу після обрання нового прем'єра

Новим главою уряду Японії обрано в понеділок на засіданні парламенту цієї країни Ц.Хата — голову неоконсервативної партії відновлення. У попередньому кабінеті міністрів, який подав у відставку, він займав посаду заступника прем'єр-міністра, міністра закордонних справ.

А наступного дня на запрошення МЗС Японії для проведення переговорів і консультацій щодо розвитку й поглиблення україно-японських відносин до Токіо прибула делегація зовнішньополітичного відомства України, очолювана першим заступником міністра закордонних справ М.Макаревичем.

Нокаут у другому раунді

Блискучий український кікбоксер, чемпіон світу серед професіоналів за версією ISKA Віталій Кличко — представник міжнародної ліги «Славутич» — відстояв свій високий титул. Київський суперважковаговик зустрічався у Лондоні з чемпіоном Європи (ISKA), англійцем Річардом Вінсом. Поєдинок завершився достроково, у другому раунді. Кличко надіслав суперника в нокаут.

МІЛЬЙОН ЗА УСМІШКУ

Цей усміхнений чоловік — Володимир Миколайович Лавренко. Він з Олександрії, що на Кіровоградщині, працює на заводі «Агромаш». З першого дня передплачує нашу газету. Отак, з усміхом прочитав у «Голосі України» повідомлення про лотерею в газеті, мільйонні виграші, цінні призи, порозмірковував трохи, а далі сів за стіл заповнювати нам анкету, мовляв, чим чорт не жартує... І уявляєте — виграв електричну піч! З чим його й привітали в редакції.

На час передплатної кампанії (до 1 червня) редакція знову підготувала для своїх читачів сюрприз. Той, хто передплатить «ГУ» на II півріччя на 6 місяців, автоматично стає учасником розиграшу лотереї. Для цього лише треба надіслати до редакції до 15 червня ц. р. копію квитанції передплати на «ГУ», з позначкою на конверті «Лотерея «ГУ-94». Що розігруватиметься цього разу? Трикамерний холодильник «Норд», два грошові призи по 5 мільйонів крб, чотири — 3 мільйони крб. Думаєте, мовляв, не з моїм таланом щось виграти?! В.М. Лавренко теж так думав, а бачте... То, може, спробуємо?!

ВИСТУП ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ І.С.ПЛЮЩА НА ЗАКЛЮЧНОМУ ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ ДЕВ'ЯТОЇ СЕСІЇ ПАРЛАМЕНТУ

Шановні народні депутати!

Верховна Рада України дванадцятого скликання завершує свою роботу.

Ми радилися і на Президії, і поза нею з приводу того, чи потрібно скликати це засідання. І зваживши на всі юридичні та етичні моменти, вирішили таке засідання провести сьогодні з тим, щоб підвести певний підсумок нашої діяльності і на цьому закрити дев'яту сесію дванадцятого скликання.

Оглядаючись назад, можна сказати, що наша Верховна Рада пройшла нелегкий шлях. І ось у травні в цьому залі розпочнуться засідання Верховної Ради нового, XIII скликання, до складу якої вже обрано 338 народних депутатів України. А вчора Центральна виборча комісія визнала повноваження або підтвердила вірність проведених виборів 335 народних депутатів.

Дехто пророкував, що вибори взагалі не відбудуться, що народ зневірився у Верховній Раді, що нас чекає парламентська криза. Але життя спростувало ці прогнози. Народ України виявив політичну мудрість і зрілість.

Яку ж естафету ми передаємо нашим правонаступникам? Адже нова Верховна Рада, і це закономірно, продовжить нашу роботу по розбудові Української держави.

Підбиваючи підсумки діяльності Верховної Ради, не можна не згадати про те, що саме вона, виражаючи волю нашого народу, прийняла Декларацію про державний суверенітет, проголосила державну незалежність України, заклала перші цеглини у підвалини нашої держави, яку сьогодні визнав весь світ. Утворені основи функціонування усіх державно-правових інститутів, умови для подальших демократичних реформ. Саме за період нашої діяльності політичний плюралізм став реальністю, а демократія з формального лозунгу перетворилася в невід'ємну рису повсякденного життя нашого народу.

З позицій сьогодення через призму економічної кризи, яку переживає наше суспільство, можна по-різному оцінювати зроблене нинішньою Верховною Радою. Ми самокритично аналізуємо свою роботу. Багато ми не доробили, не завжди професійно діяли. Адже всі ми, що сьогодні працюємо у цьому залі, вчились вперше державотворенню на практиці, вчились через власний досвід і, на жаль, власні помилки. Але списувати на Верховну Раду, як це тепер стало модним, всі негаразди, свідками яких ми є, було б несправедливо і недоцільно.

Верховна Рада, як і парламент кожної країни, може і повинна робити лише одне: видавати закони, покликані регулювати суспільні відносини, спрямовувати їх дію на досягнення тих результатів, яких ми прагнемо, а також забезпечити надійний контроль за виконанням цих законів. Треба відверто сказати, що, опрацьовуючи нову Конституцію, можливо, ми не використали цього моменту. І радили б новій Верховній Раді повернутись до питання про утворення Державного контрольного комітету чи контрольної палати за дотриманням законодавства України.

Вступивши на самостійний шлях розвитку, ми змогли тільки в загальних рисах визначити, куди йти і ще менше — як це робити. Саме відсутність необхідного досвіду негативно позначилась на проведенні соціально-економічних реформ, істотно ускладнила законотворчу діяльність Верховної Ради і, особливо, на запровадження в життя вже прийнятих законів. Ми всі вчилися і вчимось жити по-новому, будувати нову державу. Але найнебезпечніше не те, коли трапляються помилки, а те — коли їх бачать і своєчасно не вживають заходів до виправлення.

Складність суспільних процесів в Україні — і це певною мірою закономірно — об'єктивно зумовлена саме перехідним періодом. Однак все списувати на об'єктивні фактори було б неправильно. Треба відверто визнати і власні помилки та упущення. На всіх нас, хто причетний до державного керівництва, лежить вина за те, що більшості громадян України жити стало значно важче, що рівень життя народу невпинно погіршується. Нам досі не вдалося реалізувати програми ринкових реформ, реально задіяти правові механізми, які забезпечили б дію напрацьованих Верховною Радою економічних законів.

Проте оцінюючи суб'єктивні фактори, які негативно позначились на умовах життя, потрібно враховувати ті повноваження, якими наділена кожна ланка державного механізму і ту відповідальність, яку вона має нести за їх належну реалізацію.

Чи виконала своє основне завдання Верховна Рада? Так, без перебільшення можна сказати — в міру своїх можливостей — виконала. Досить згадати, що за 4 роки ми напрацювали і прийняли 402 закони і видали 1108 постанов нормативного характеру.

Вони охоплюють усі сторони державного і суспільного життя і спрямовані на розв'язання як політичних, так і економічних завдань. Багато уваги, як ви знаєте, приділялось розв'язанню питань організації і структури державної влади, вдосконаленню механізму господарювання.

Виняткове значення Верховна Рада надавала соціальному захисту населення, особливо його найбільш незахищених верств — ветеранів, пенсіонерів, інвалідів, сімей з дітьми, чорнобильців, молоді.

Надзвичайно важливими для нашої держави були питання оборони і військового будівництва, державної безпеки. Вони вирішувалися на основі Концепції національної оборони та будівництва Збройних Сил, Воєнної доктрини.

Чимало зроблено щодо законодавчого врегулювання проблем в гуманітарній сфері — розвитку культури і мистецтва, науки, національної школи, реформування системи освіти, забезпечення свободи інформації.

Верховна Рада, її постійні комісії приділяли значну увагу посиленню боротьби із злочинністю, корупцією та іншими негативними явищами. Зокрема, була затверджена Державна програма по боротьбі із злочинністю, вживались заходи до залучення для цього додаткових фінансових і матеріальних ресурсів, зміцнення кадрового складу органів МВС та інших правоохоронних органів. Народ вправі чекати від них більш ефективної діяльності, надійного захисту від злочинців.

Активно розбудовувалась законодавча основа для вдосконалення судової системи. Схвалено Концепцію судової реформи, реорганізується діяльність загальних судів, створено систему арбітражних судів. Проте ще багато потрібно зробити для того, щоб підвищити роль судів у зміцненні законності, захисті прав і свобод громадян. Люди занепокоєні різким зростанням злочинності і потрібно мобілізувати всі ресурси держави, щоб забезпечити належний спокій в суспільстві.

Багато робилося і для зміцнення міжнародних позицій України, насамперед, розбудови партнерських взаємовигідних стосунків в першу чергу з країнами СНД, а також і з іншими державами світу.

Отже, законодавча база в усіх сферах державного і суспільного життя України в основному, можна вважати, була утворена.

Та якби все те, що передбачено законами, виконувалось, ми б давно залишили позаду ті негативні наслідки, без яких жодна зміна одного типу виробничих відносин іншими неможлива.

В чому ж причина недостатньої ефективності законів?

Безумовно, є тут і частка, пов'язана перш за все з їх недосконалістю, внутрішньою суперечністю окремих правових норм. На жаль, ми недостатньо уваги приділили внутріпарламентській роботі, не всі пропозиції депутатів було втілено в життя. Зокрема не вдалося нам створити розгалужену науково-правову і інформаційну службу.

Це, безумовно, важливо. Але, на наш погляд, не головне. Головне — поширена в суспільстві — це і відголосок і давніх часів і надбання нових — неповага до закону, бажання його обійти.

З'явилась останнім часом негативна тенденція, коли окремі безвідповідальні політикани оголошували закони ще до того, як під ними висохли чорнила, недосконалими, а то й шкідливими. Причому за такими оцінками нерідко проглядалися корисливі інтереси цих критиків.

По-друге, більшість законів і нормативних актів, які приймала Верховна Рада, приймалися з ініціативи органів виконавчої влади або за їх безпосередньою згодою. Але, на жаль, цим же органам не вдалося більш широко впроваджувати їх у життя. Причини тут різні. Якщо при високому рівні суспільної свідомості закони виконуються населенням саме через цю свідомість, виконуються добровільно, то у перехідний період, коли руйнуються старі і формуються нові відносини, організуюча роль виконавчої влади набирає особливого значення.

Сьогодні головне в збереженні і становленні української державності є становлення національної економіки. Це саме те кільце у ланцюгу перетворень, не витягнувши якого важко сподіватись на реальне поліпшення стану справ у всіх сферах нашого життя.

Історія свідчить, що активна самостійна державна політика неможлива без міцного економічного фундаменту. Спроби в прискореному темпі вирішувати політичні питання державотворення, не звертаючи уваги на знесилену, немічну, позбавлену внутрішніх імпульсів економіку, не можуть бути продуктивними. Як наслідок, на наших очах дещо втрачається символ, ореол нашої самоцінності.

Розпочаті два роки тому в Україні перетворення повинні були забезпечити перехід її від стану одного з регіонів наддержави до стану суверенної держави, заміну авторитарно-бюрократичної системи управління новою, більш прогресивною моделлю, основними рисами якої є змішана соціально орієнтована економіка і правова держава. З цією метою Верховна Рада за час своєї діяльності розглянула і схвалила 7 програм виходу з економічної кризи, які подавались відповідними урядами України. Але сьогодні вже очевидно, що жодна з тих програм не була реалізована в повному обсязі. Як наслідок, кризові явища в економіці не вдалося зупинити.

Про всі ці проблеми, як ви пам'ятаєте, ми детально говорили на пленарних засіданнях Верховної Ради в листопаді-грудні 1993 року та січні-лютому 1994 року.

Однак слід визнати, що і зараз економічна ситуація в країні залишається критичною. За 1 квартал спад промислового виробництва досяг 43 процентів, а по деяких галузях — ще більше.

Але є і деякі ледь помітні позитивні моменти. Розпочата Урядом реалізація невідкладних заходів по виходу з кризи, поряд з жорсткою монетарною політикою Національного банку, дала певні позитивні наслідки. В цьому році поки що вдалося різко стримати гіперінфляцію.

Якщо в грудні минулого року рівень інфляції, за даними Мінстату України, становив майже 91 процент, то в січні — 19,2, в лютому — 12,6, а в березні — 5,7 процента. Вперше за останні роки роздрібні ціни на цілий ряд основних продуктів харчування не лише не підвищилися, а по деяких намітилося зменшення. В одній з декад березня з'явилися перші ростки здешевлення (хоч і дуже незначного — на 0,6 процента) так званого споживчого кошика.

Звичайно, це ще не є ознакою стабілізації економіки. Але це якась крихта надії у зневіреного населення на можливе покращення ситуації.

Відомо, що зараз Кабінет Міністрів вживає додаткових заходів до закріплення цього позитивного зрушення: робляться обережні спроби поліпшити валютне регулювання, наблизити до реального спотворений нині курс вільно конвертованої валюти до карбованця, терміново вишукуються можливості стимулювання експорту та різкого обмеження некритичного імпорту.

Але головне — це розблокувати розрахунки між підприємствами, дати поштовх до життя виробництву, припинити його спад. Невідкладне завдання Уряду і Національного банку — якнайшвидше забезпечити повнокровне функціонування фінансової і грошово-кредитної системи.

На мою думку, тільки спільними зусиллями нової Верховної Ради і Кабінету Міністрів вихід з економічної кризи буде знайдено, а спад виробництва, можливо, припинено вже до кінця цього року.

Але слід пам'ятати, і це підтвердили реалії нашого життя, що успіху можна досягти лише тоді, коли економічні проблеми будуть вирішуватись в тісному взаємозв'язку з політичними і правовими.

Як ви знаєте, було перепробувано багато шляхів посилення впливу органів держави на економіку. Наділяли ми і Президента України правом врегульовувати ті питання економічного життя, які не знаходили свого вирішення в законах. Передавали ми повноваження по законотворчим шляхом видання декретів Кабінету Міністрів. Але результат в обох випадках був далекий від бажаного.

Ось чому конституційне закріплення структур влади з вичерпним окресленням їх повноважень і встановленням взаємозалежності при розв'язанні питань мають бути поставлені в центрі уваги Верховної Ради тринадцятого скликання.

Не менш важливим є питання організації державної влади і самоврядування на місцях.

Реформа місцевих органів влади, в тому числі і виконавчої, вимагає ретельного опрацювання законодавства про ці органи, створення стабільної і розумної основи для їх діяльності. Такий законопроект зараз напрацьований, і ми думаємо, що після організаційних питань нова Верховна Рада продовжить роботу над ним.

Враховуючи, що день виборів до органів місцевої влади наближається, і дехто з тих, хто може втратити після їх проведення своє керівне становище, намагається опорочити очікувану реформу, хотів би ще раз підкреслити її основне призначення.

З одного боку, необхідність реформування викликалась тим, що Ради ніколи не діяли як справжні представницькі органи населення. Вони були у повній залежності не тільки від партійних комітетів, а й від вищестоящих органів державної влади.

А тому життя винесло на поверхню питання про оптимальну модель організації влади в центрі і на місцях, необхідність чіткого розмежування повноважень місцевих органів влади як в частині здійснення державних функцій, так і в реалізації місцевого самоврядування.

Зазначу, що відповідно до прийнятих Верховною Радою законів, Ради почали реально оновлюватись, з'явились можливості для ефективного впливу на стан справ на місцях, надія щодо становлення Рад як повноправних органів самоврядування населення на відповідній території.

Як показало життя, повне роздержавлення Рад, як і утворення на рівні областей, міст Києва і Севастополя нових виконавчих структур — держадміністрацій, виявилося поспішним і неефективним.

Замість передбачуваного чіткого розмежування функцій представницької і виконавчої влади на місцях практично виникло «двовладдя».

Як бачите, реформа місцевих органів влади висунута на перший план самим життям.

Без перебільшення хочу сказати, що гальмування проведення такої реформи, перенесення виборів на більш пізній час призвели б до ще більшого ускладнення ситуації в усіх сферах життя держави, були б не на користь стабілізації.

Виборчий процес в державі набув повного розмаху. На місцях сформовано виборчі округи, відповідні комісії. На засіданні Президії Верховної Ради затверджено кошторис видатків на проведення виборів Президента, а також депутатів і голів місцевих Рад.

Людям вперше дана можливість обрати дійсно представницькі органи влади, зробити їх значно меншими, мобільнішими, такими, які могли б впливати на розвиток відповідної території.

З проведенням виборів до місцевих органів влади має бути покінчено з «двовладдям». Нові Ради матимуть можливість самостійно визначати свої форми самоврядування на території.

Позитивну роль мають відіграти і ті положення Закону, які визначають підзвітність і підконтрольність голів і очолюваних ними виконкомів відповідним Радам і Кабінету Міністрів.

Ось чому вся робота в центрі і на місцях має бути спрямована на забезпечення належної підготовки і проведення у встановлені строки всіх передвиборних заходів. Ми вправі розраховувати і на вашу підтримку, і на розуміння нашого народу.

Сьогодні Верховна Рада XII скликання проводить своє останнє засідання. Хотілося б у зв'язку з цим висловити всім вам, Президії Верховної Ради, постійним комісіям, депутатським групам щиру подяку за співробітництво і плідну працю.

Дозвольте мені від вашого імені побажати Верховній Раді XIII скликання зробити більше, ніж зробили ми з вами для розбудови незалежної України, подолання економічної кризи, поліпшення соціального становища і матеріального добробуту людей. Побажати новообраним депутатам примножувати те позитивне, чого ми досягли, і навчаючись на наших помилках, не допускати їх в своїй роботі, вірою і правдою служити тим виборцям, які їх обрали.

(Укрінформ).

У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ВИБОРЧІЙ КОМІСІЇ ПО ВИБОРАХ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

21 квітня на черговому засіданні Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України заслухано доповідь її голови І.Г.Ємця про підсумки виборів народних депутатів України при проведенні повторного голосування 2, 3, 9 і 10 квітня 1994 року. Повідомлення про підсумки виборів публікується в газеті «Голос України» та оголошується по телебаченню і радіо, список обраних при повторному голосуванні народних депутатів України буде опубліковано в пресі.

На засіданні Центральної виборчої комісії обговорено питання, пов'язані із зверненнями окремих колишніх кандидатів у народні депутати України щодо порушень положень виборчого закону, які, на їх погляд, мали місце під час виборів у виборчих округах, де вони балотувалися. Всього було розглянуто 19 заяв.

Після ретельного обговорення матеріалів перевірок на місцях, здійснених членами Центральної виборчої комісії і відповідальними працівниками її апарату, та пояснень голів окружних комісій, народних депутатів України, колишніх кандидатів у депутати, Центрвиборчкомом прийнято по всіх зазначених питаннях відповідні рішення.

У зв'язку з необхідністю перевірки заяв і скарг про порушення виборчого закону, які надійшли напередодні засідання Центрвиборчкому, відкладено реєстрацію обраних депутатів України у трьох виборчих округах.

Виходячи з наявності порушень пункту першого статті 40 Закону про вибори щодо голосування особисто кожним виборцем, допущених при повторному голосуванні 10 квітня ц.р. на виборчих дільницях № 3 і 37 Центрального округу № 287 (Миколаївська область), Центральна виборча комісія доручила окружній комісії цього округу провести переголосування на згаданих виборчих дільницях у двотижневий строк з дня прийняття постанови Центрвиборчкому. Про наслідки переголосування та рішення про результати виборів по округу окружна комісія має повідомити Центрвиборчком.

Розглянувши рішення та інші матеріали окружної виборчої комісії Галицького виборчого округу № 260 (Львівська область), заяви колишніх кандидатів у народні депутати України О.М.Гудими і Л.П.Скорик, а також матеріали перевірки інших обставин на місці, Центральна виборча комісія скасувала рішення цієї окружної комісії про визнання виборів недійсними. Визнано вибори по Галицькому виборчому округу № 260 такими, що відбулися, але депутата не було обрано у зв'язку з тим, що жоден із кандидатів у депутати не набрав необхідної кількості голосів.

Центральна виборча комісія прийняла постанову про призначення на неділю, 24 липня 1994 року, повторних виборів народних депутатів України у 112 виборчих округах, де вибори не відбулися або депутата не було обрано в березні-квітні 1994 року. Постанова та перелік відповідних виборчих округів публікується в газеті «Голос України».

Прийнято постанову про кошторис видатків на підготовку та проведення повторних виборів народних депутатів України в 112 виборчих округах.

Затверджено календарний план основних організаційних заходів по підготовці і проведенню повторних виборів.

Розглянуто й інші питання, пов'язані з виборами народних депутатів України.

На засіданні Центрвиборчкому були присутні окремі народні депутати України, колишні кандидати в депутати, голови окружних виборчих комісій, а також представники політичних партій, засобів масової інформації.

* * *

Центральна виборча комісія по виборах Президента України повідомляє, що її поточний рахунок, на який можуть вноситися пожертвування до Централізованого виборчого фонду, — № 141102 в ОПЕРУ Національного банку України, МФО 300001.

Пожертвування до Централізованого виборчого фонду по виборах Президента України відповідно до статті 20 Закону України «Про вибори Президента України» можуть вносити громадяни України, їх об'єднання, юридичні особи, зареєстровані в Україні, за винятком підприємств з іноземними інвестиціями, а також державних органів, підприємств, установ і організацій, що утримуються за рахунок державного бюджету.

ЦЕНТРАЛЬНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ ПО ВИБОРАХ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

Про підсумки виборів народних депутатів України при проведенні повторного голосування 2, 3, 9 і 10 квітня 1994 року та реєстрацію обраних народних депутатів України

Розглянувши протокол та інші документи окружних виборчих комісій про результати виборів народних депутатів України, матеріали перевірки на місцях звернень щодо порушень Закону про вибори, Центральна виборча комісія відзначає, що вибори народних депутатів України при повторному голосуванні 2, 3, 9 і 10 квітня 1994 року відбулися в 380 з 400 виборчих округів.

Встановлено, що з числа кандидатів у народні депутати України, які балотувалися при проведенні повторного голосування, в 289 виборчих округах один з кандидатів одержав більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні, і, згідно із ст.43 Закону про вибори народних депутатів України, 289 осіб обрані народними депутатами України, у 91 виборчому окрузі, де вибори відбулися, жодного з кандидатів не було обрано. У 20 виборчих округах не відбулися у зв'язку з тим, що в них взяло участь менше 50 відсотків виборців, внесених до списків.

Центральна виборча комісія **постановляє:**

1. Відповідно до статей 14 і 44 Закону України «Про вибори народних депутатів України» зареєструвати 286 обраних при повторному голосуванні народних депутатів України (список додається). У зв'язку з необхідністю перевірки на місцях додаткових фактів, викладених у заявах щодо порушень виборчого закону при проведенні виборів народних депутатів України, відкласти реєстрацію обраних народних депутатів у Західно-Донбаському № 97 (Дніпропетровська область). Виноградівському № 170 (Закарпатська область), Чорнобаївському № 429 (Черкаська область) виборчих округах. Взяти до відома, що список 49 народних депутатів, обраних 27 березня ц.р., опубліковано в пресі.

2. У трьох виборчих округах, де у квітні вибори не відбулися або депутата не було обрано, а також у Солонянському виборчому окрузі № 105 (Дніпропетровська область), де не було обрано народного депутата 27 березня 1994 року, відповідно до ст.48 Закону про вибори народних депутатів України відбудуться повторні вибори.

3. Опублікувати в газеті «Голос України» та повідомити по телебаченню і радіо підсумки виборів у цілому по Україні і опублікувати списки народних депутатів України, обраних при повторному голосуванні 2, 3, 9 і 10 квітня 1994 року.

Голова Центральної виборчої комісії І.ЄМЕЦЬ

Секретар Центральної виборчої комісії І.ЦЕЛУЙКО

СПИСОК ОБРАНИХ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВИБОРІВ 27 БЕРЕЗНЯ 1994 РОКУ

(повторне голосування)

АЗАРОВ Микола Якович — інженер, геолог-геофізик, директор Українського науково-дослідного інституту гірничої геомеханіки і маркшейдерської справи, член Партії праці, проживає в місті Донецьку. Від Петровського виборчого округу № 115 (Донецька область).

АКСЕНЕНКО Сергій Іванович — учитель, тимчасово не працює, член Комуністичної партії України, проживає в місті Лутугині Луганської області. Від Лутугинського виборчого округу № 254 (Луганська область).

АЛЕКСЄЄВ Володимир Геннадійович — інженер шляхів сполучення, науковий співробітник Харківського інституту інженерів залізничного транспорту, член Громадянського конгресу України, проживає в місті Харкові. Від Індустріального виборчого округу № 369 (Харківська область).

АЛЬОШИН Валерій Борисович — економіст, доцент Кіровоградського педагогічного інституту, член Народного Руху України, проживає в місті Кіровограді. Від Індустріального виборчого округу № 224 (Кіровоградська область).

АМПІЛОГОВ Володимир Федорович — гірничий інженер-будівельник, директор шахтоуправління імені газети «Правда» виробничого об'єднання «Донецьквугілля», позапартійний, проживає в місті Донецьку. Від Пролетарського виборчого округу № 116 (Донецька область).

АНІСІМОВ Леонід Олександрович — інженер-металург, начальник цеху комбінату «Запоріжсталь», позапартійний, проживає в місті Запоріжжі. Від Заводського виборчого округу № 178 (Запорізька область).

АННЕНКОВ Єгор Іванович — агроном, гірничий робітник очисного забою шахти «Чорноморка» виробничого об'єднання «Лисичанськвугілля», член Комуністичної партії України, проживає в місті Лисичанську Луганської області. Від Лисичанського виборчого округу № 245 (Луганська область).

БАНДУРКА Олександр Маркович — економіст, юрист, начальник Управління внутрішніх справ Харківської області, позапартійний, проживає в місті Харкові. Від Дергачівського виборчого округу № 390 (Харківська область).

БЕЗСМЕРТНИЙ Роман Петрович — учитель, учитель Бородянської середньої школи № 2 Бородянського району Київської області, член Української республіканської партії, проживає в селищі міського типу Бородянці Київської області. Від Макарівського виборчого округу № 220 (Київська область).

БЕЗУГЛИЙ Анатолій Григорович — учитель, учитель географії середньої школи № 6 міста Каховки, член Комуністичної партії України, проживає в місті Каховці Херсонської області. Від Новокаховського виборчого округу № 398 (Херсонська область).

БЕРЕЖНИЙ Олексій Тимофійович — інженер-механік, голова колгоспу імені Леніна Нововодолазького району Харківської області, позапартійний, проживає в селі Рокитному Нововодолазького району Харківської області. Від Зміївського виборчого округу № 391 (Харківська область).

БИЧЕНКО Микола Іванович — інженер-механік, голова колективного сільськогосподарського підприємства імені Леніна Близнюківського району Харківської області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Берестовому Близнюківського району Харківської області. Від Лозівського виборчого округу № 382 (Харківська область).

БІЛОУС Вячеслав Олександрович — військовослужбовець, уповноважений Комітету з питань соціального захисту військовослужбовців при Кабінеті Міністрів України по Полтавській області, позапартійний, проживає в місті Полтаві. Від Київського виборчого округу № 317 (Полтавська область).

БОБРИНЬОВ Олександр Васильович — військовослужбовець, старший інспектор Балаклавської податкової інспекції міста Севастополя, член Комуністичної партії України, проживає в місті Севастополі. Від Балаклавського виборчого округу № 43 (місто Севастополь).

БОДЕЛАН Руслан Борисович — учитель, голова Одеської обласної Ради народних депутатів, позапартійний, проживає в місті Одесі. Від Кілійського виборчого округу № 312 (Одеська область).

БОЖЕНКО Олег Віталійович — учитель, голова Миколаївської спілки молоді, член Комуністичної партії України, проживає в місті Миколаєві. Від Ленінського виборчого округу № 285 (Миколаївська область).

БОЙКО Богдан Федорович — викладач, голова Тернопільської обласної Ради народних депутатів, позапартійний, проживає в місті Тернополі. Від Гусятинського виборчого округу № 360 (Тернопільська область).

БОЛДИРЄВ Юрій Олександрович — викладач, заступник голови виконавчого комітету Донецької міської Ради народних депутатів, член Громадянського конгресу України, проживає в місті Донецьку. Від Кіровського — Шахтарського виборчого округу № 112 (Донецька область).

БОНДАРЕНКО Віктор Степанович — інженер, хімік-технолог, генеральний директор об'єднання імені Петровського міста Петровського, позапартійний, проживає в місті Петровському Луганської області. Від Антрацитівського сільського виборчого округу № 252 (Луганська область).

БОРЗИХ Олександр Іванович — агроном, директор радгоспу «40 років Жовтня» Слов'яносербського району Луганської області, позапартійний, проживає в селі Хорошому Слов'яносербського району Луганської області. Від Кам'янобрідського виборчого округу № 238 (Луганська область).

БОРОВИК Олександр Григорович — агроном, голова колективного сільськогосподарського підприємства «Авангард» Коропського району Чернігівської області, член Селянської партії України, проживає в селі Свердловці Коропського району Чернігівської області. Від Менського виборчого округу № 447 (Чернігівська область).

БОРОДІЧ Леонід Васильович — юрист — правознавець, перший заступник начальника Управління внутрішніх справ міста Кривого Рога, позапартійний, проживає в місті Кривому Розі Дніпропетровської області. Від Тернівського виборчого округу № 91 (Дніпропетровська область).

БОРТНИК Володимир Федорович — інженер-механік, голова правління концерну «Украгротехсервіс», позапартійний, проживає в місті Києві. Від Ізяславського виборчого округу № 413 (Хмельницька область).

БРИТ Віктор Петрович — інженер-гідротехнік, провідний інженер Запорізької дирекції меліоративних систем, що будуються, член Соціалістичної партії України, проживає в місті Запоріжжі. Від Приазовського виборчого округу № 194 (Запорізька область).

БРЯУЗОВ Володимир Павлович — інженер, генеральний директор обласного орендного виробничо-комерційного підприємства «Вінницянафтопродукт», позапартійний, проживає в місті Вінниці. Від Хмільницького виборчого округу № 52 (Вінницька область).

БУБЛИК Юрій Тимофійович — агроном, голова колективного сільськогосподарського підприємства імені Леніна Тростянецького району Сумської області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Жигайлівці Тростянецького району Сумської області. Від Тростянецького виборчого округу № 354 (Сумська область).

БУЗДУГАН Юрій Олексійович — економіст, начальник підвідділу міжнародної торгівлі та іноземних інвестицій Антимонопольного комітету України, член Соціал-демократичної партії України, проживає в місті Києві. Від Новоселицького виборчого округу № 438 (Чернівецька область).

БУРЯЧИНСЬКИЙ Олександр Миколайович — інженер-технолог, голова правління організації орендарів орендного підприємства «Сарненський комбінат хлібопродуктів», позапартійний, проживає в місті Сарнах Рівненської області. Від Сарненського виборчого округу № 342 (Рівненська область).

БУТЕЙКО Антон Денисович — юрист, керівник Служби Президента України з міжнародних питань, позапартійний, проживає в місті Києві.Від Камінь-Каширського виборчого округу № 70 (Волинська область).

БУТКЕВИЧ Володимир Григорович — юрист, завідуючий кафедрою міжнародного права Київського державного університету, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Погребищенського виборчого округу № 59 (Вінницька область).

ВАСЮРА Іван Іванович — учитель, голова колективного сільськогосподарського підприємства «Слава» Чигиринського району Черкаської області, член Селянської партії України, проживає в селі Худоліївці Чигиринського району Черкаської області. Від Чигиринського виборчого округу № 428 (Черкаська область).

ВАЩУК Катерина Тимофіївна — агроном, учитель, голова агрофірми «Колос» Горохівського району Волинської області, позапартійна, проживає в місті Берестечку Горохівського району Волинської області. Від Горохівського виборчого округу № 69 (Волинська область).

ВЕРХОГЛЯД Василь Карпович — учитель, заступник голови сільськогосподарського підприємства «Врожай» Шепетівського району Хмельницької області, позапартійний, проживає в місті Шепетівці Хмельницької області. Від Шепетівського виборчого округу № 409 (Хмельницька область).

ВІНСЬКИЙ Йосип Вікентійович — інженер-механік, політолог, начальник технічного центру «Беларусь» обласного підприємства «Агропромтехніка», член Соціалістичної партії України, проживає в місті Хмельницькому. Від Городоцького виборчого округу № 411 (Хмельницька область).

ВІТОВИЧ Олег Васильович — політолог, працівник газети «Голос нації» (місто Львів), позапартійний, проживає в місті Львові. Від Жидачівського виборчого округу № 275 (Львівська область).

ГАМАНЮК Леонід Юхимович — інженер-механік, перший заступник глави Дніпропетровської обласної державної адміністрації, позапартійний, проживає в місті Дніпропетровську. Від Дніпровського виборчого округу № 84 (Дніпропетровська область).

ГАРМАШ Леонід Іванович — історик, учитель історії та права школи-гімназії № 14 міста Харкова, член Комуністичної партії України, проживає в місті Харкові. Від Орджонікідзевського виборчого округу № 375 (Харківська область).

ГАРЬКАВИЙ Віталій Іванович — економіст, заступник глави Дніпропетровської районної державної адміністрації, позапартійний, проживає в місті Дніпропетровську. Від Царичанського виборчого округу № 106 (Дніпропетровська область).

ГЛУХ Іван Васильович — інженер-гідротехнік, голова колективного сільськогосподарського підприємства «Колос» Доманівського району Миколаївської області, член Селянської партії України, проживає в селищі міського типу Доманівці Миколаївської області. Від Доманівського виборчого округу № 290 (Миколаївська область).

ГЛУХІВСЬКИЙ Лев Йосипович — інженер, завідуючий кафедрою електричних машин Львівського політехнічного інституту, позапартійний, проживає в місті Львові. Від Золочівського виборчого округу № 277 (Львівська область).

ГМИРЯ Сергій Петрович — викладач, доцент кафедри історії і політології Донбаського гірничометалургійного інституту, член Комуністичної партії України, проживає в місті Алчевську Луганської області. Від Алчевського виборчого округу № 240 (Луганська область).

ГОВОРУН Володимир Пилипович — юрист, начальник Управління внутрішніх справ Одеської області, позапартійний, проживає в місті Одесі. Від Іванівського виборчого округу № 311 (Одеська область).

ГОЛОВКО Анатолій Федорович — економіст, перший заступник начальника управління сільського господарства та продовольства Красилівської районної державної адміністрації Хмельницької області, позапартійний, проживає в місті Красилові Хмельницької області. Від Волочиського виборчого округу № 410 (Хмельницька область).

ГОЛОВКО Володимир Ілліч — військовослужбовець, офіцер запасу, позапартійний, проживає в місті Полтаві. Від Ленінського виборчого округу № 318 (Полтавська область).

ГОЛУБЧЕНКО Анатолій Костянтинович — інженер-металург, міністр промисловості України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Бердянського виборчого округу № 188 (Запорізька область).

ГОНЧАР Василь Антонович — вчений агроном, голова колективного сільськогосподарського підприємства «Дністровець» Білгород-Дністровського району Одеської області, позапартійний, проживає в селі Молозі Білгород-Дністровського району Одеської області. Від Білгород-Дністровського виборчого округу № 304 (Одеська область).

ГОРБАТЮК Микола Дмитрович — зооінженер, голова сільськогосподарського підприємства «Мрія» Новоград-Волинського району Житомирської області, позапартійний, проживає в селі Орепах Новоград-Волинського району Житомирської області. Від Новоград- Волинського виборчого округу № 158 (Житомирська область).

ГОРБАТЮК Мирослав Пилипович — інженер-електромеханік, провідний інженер Інституту електродинаміки АН України, член Народного Руху України, проживає в місті Києві. Від Радянського виборчого округу № 16 (місто Київ).

ГОРОХІВСЬКИЙ Леон Теодорович — інженер, член Комісії Верховної Ради України з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин, член Української республіканської партії, проживає в місті Києві. Від Бережанського виборчого округу № 358 (Тернопільська область).

ГОШОВСЬКА Валентина Андріївна — філолог, перший заступник глави Балаклійської районної державної адміністрації Харківської області, позапартійна, проживає в місті Балаклії Харківської області. Від Балаклійського виборчого округу № 386 (Харківська область).

ГРИГОРОВИЧ Лілія Степанівна — лікар-алерголог, лікар-алерголог Івано-Франківської обласної лікарні, позапартійна, проживає в місті Івано-Франківську. Від Снятинського виборчого округу № 204 (Івано-Франківська область).

ГРИНЬОВ Володимир Борисович — інженер-механік, президент міжнародного фонду «Ділова діаспора України», член Партії демократичного відродження України, проживає в місті Харкові. Від Радянського виборчого округу № 376 (Харківська область).

ГУРВІЦ Едуард Йосипович — інженер, голова виконавчого комітету Жовтневої районної Ради народних депутатів міста Одеси, позапартійний, проживає в селі Фонтанці Комінтернівського району Одеської області. Від Жовтневого виборчого округу № 294 (Одеська область).

ГУРОВ Вадим Миколайович — інженер-металург, начальник мартенівського цеху комбінату «Криворіжсталь», член Партії праці, проживає в місті Кривому Розі Дніпропетровської області. Від Кривбасівського виборчого округу № 90 (Дніпропетровська область).

ДАНЧА Михайло Дмитрович — зоотехнік, Представник Президента України в Ужгородському районі Закарпатської області, позапартійний, проживає в місті Ужгороді Закарпатської області. Від Ужгородського сільського виборчого округу № 175 (Закарпатська область).

ДЕМ'ЯН Григорій Васильович — історик, старший науковий співробітник Інституту народознавства АН України, член Конгресу українських націоналістів, проживає в селищі міського типу Івано-Франковому Яворівського району Львівської області. Від Турківського виборчого округу № 281 (Львівська область).

ДИНЕЙКІН Григорій Іванович — інженер, директор Сєвєродонецької теплоелектроцентралі, позапартійний, проживає в місті Сєвєродонецьку Луганської області. Від Сєвєродонецького виборчого округу № 250 (Луганська область).

ДІДИК Петро Андрійович — інженер-механік, голова Ізюмської міської Ради народних депутатів, позапартійний, проживає в місті Ізюмі Харківської області. Від Ізюмського виборчого округу № 380 (Харківська область).

ДОВГАНЧИН Григорій Васильович — інженер-механік, голова селянської спілки «Бузовицька» Кельменецького району Чернівецької області, позапартійний, проживає в селі Бузовиці Кельменецького району Чернівецької області. Від Кельменецького виборчого округу № 436 (Чернівецька область).

ДОВГАНЬ Сергій Васильович — вчений агроном, директор радгоспу «Космос» Бериславського району Херсонської області, член Селянської партії України, проживає в селі Степному Бериславського району Херсонської області. Від Великоолександрівського виборчого округу № 400 (Херсонська область).

ДОЛЖЕНКО Геннадій Петрович — зоотехнік, перший заступник голови ради колективних сільськогосподарських підприємств Чернігівської області, член Комуністичної партії України, проживає в місті Чернігові. Від Чернігівського виборчого округу № 450 (Чернігівська область).

ДОНДИК Микола Іванович — історик, завідуючий відділом культури Володарської районної державної адміністрації Донецької області, член Комуністичної партії України, проживає в селищі міського типу Володарському Донецької області. Від Володарського виборчого округу № 149 (Донецька область).

ДОРОШЕВСЬКИЙ Михайло Володимирович — інженер-механік, керівник робочої комісії заводу «Гідроприлад», член Комуністичної партії України, проживає в місті Феодосії Республіки Крим. Від Феодосійського виборчого округу № 34 (Республіка Крим).

ДРАГОМАРЕЦЬКИЙ Сергій Дмитрович — інженер-економіст, докторант кафедри економічної теорії Одеського державного економічного університету, член Комуністичної партії України, проживає в місті Одесі. Від Іллічівського виборчого округу № 295 (Одеська область).

ДРОНЬ Анатолій Андрійович — інженер-будівельник, голова Державного комітету житлово-комунального господарства України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Ріпкинського виборчого округу № 449 (Чернігівська область).

ДУРДИНЕЦЬ Василь Васильович — юрист, перший заступник Голови Верховної Ради України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Бобринецького виборчого округу № 229 (Кіровоградська область).

ДЬОМІН Олег Олексійович — радіофізик, віце-президент Українсько-Сибірської інвестиційної корпорації (місто Харків), позапартійний, проживає в місті Харкові. Від Комінтернівського виборчого округу № 371 (Харківська область).

ЄВДОКИМОВ Валерій Олександрович — юрист, президент Одеської асоціації юристів, позапартійний, проживає в місті Одесі. Від Таїровського виборчого округу № 301 (Одеська область).

ЄЛЬЯШКЕВИЧ Олександр Сергійович — економіст, виконуючий обов'язки голови правління акціонерного банку «Херсонінвестбанк», позапартійний, проживає в місті Херсоні. Від Дніпровського виборчого округу № 394 (Херсонська область).

ЄМЕЛЬЯНОВ Володимир Михайлович — інженер, голова комітету з економіки та регіональних проблем Миколаївської обласної державної адміністрації, позапартійний, проживає в місті Миколаєві. Від Заводського виборчого округу № 283 (Миколаївська область).

ЄРМАК Анатолій Васильович — інженер-механік, заступник начальника відділу Служби безпеки України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Пологівського виборчого округу № 193 (Запорізька область).

ЖОВТЯК Євген Дмитрович — інженер-економіст, головний спеціаліст відділу Кабінету Міністрів України, член Народного Руху України, проживає в місті Вишневому Києво-Святошинського району Київської області. Від Києво-Святошинського виборчого округу № 219 (Київська область).

ЖУЛИНСЬКИЙ Микола Григорович — журналіст, віце-прем'єр-міністр України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Луцького виборчого округу № 64 (Волинська область).

ЗАВАРЗІН Микола Володимирович — військовослужбовець, начальник штабу цивільної оборони міста Красноармійська Донецької області, член Комуністичної партії України, проживає в місті Красноармійську Донецької області. Від Красноармійського міського виборчого округу № 129 (Донецька область).

ЗАЄЦЬ Іван Олександрович — економіст-математик, голова підкомісії Комісії Верховної Ради України з питань економічної реформи і управління народним господарством, член Народного Руху України, проживає в місті Києві. Від Святошинського виборчого округу № 18 (місто Київ).

ЗАПОРОЖЕЦЬ Юрій Михайлович — викладач, доцент Миколаївського кораблебудівного інституту, позапартійний, проживає в місті Миколаєві. Від Миколаївського міського виборчого округу № 286 (Миколаївська область).

ЗАРУДНИЙ Андрій Антонович — економіст, співголова Тернопільської крайової організації Народного Руху України, член Народного Руху України, проживає в місті Тернополі. Від Зборівського виборчого округу № 362 (Тернопільська область).

ЗАСУХА Анатолій Андрійович — вчений агроном, перший заступник міністра сільського господарства і продовольства України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Васильківського виборчого округу №210 (Київська область).

ЗВЯГІЛЬСЬКИЙ Юхим Леонідович — гірничий інженер, виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра України, позапартійний, проживає в місті Донецьку. Від Київського виборчого округу № 110 (Донецька область).

ІВАНОВ Василь Олексійович — викладач, маляр харківського заводу «Серп і Молот», член Комуністичної партії України, проживає в місті Харкові. Від Харківського виборчого округу № 393 (Харківська область).

ІЛЮШИН Володимир Олексійович — учитель, доцент кафедри філософії та соціології Луганського державного педагогічного інституту, член Комуністичної партії України, проживає в місті Луганську. Від Жовтневого виборчого округу № 237 (Луганська область).

ІЛЬЯСЕВИЧ Ярослав Михайлович — електромеханік, філолог, оператор підприємства «Львівнафтопродукт», позапартійний, проживає в місті Львові. Від Яворівського виборчого округу № 282 (Львівська область).

КАЛЬНИК Віктор Мартинович — економіст, заступник міністра економіки України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Овруцького виборчого округу № 164 (Житомирська область).

КАМІНСЬКИЙ Леонід Олексійович — робітник, гірничий очисного забою шахти «Заря» виробничого об'єднання «Торезантрацит», член Соціалістичної партії України, проживає в місті Сніжному Донецької області. Від Сніжнянського виборчого округу № 141 (Донецька область).

КАПУСТЯН Володимир Нілович — учитель, учитель історії Максимівської середньої школи Карлівського району Полтавської області, позапартійний, проживає в селі Максимівці Карлівського району Полтавської області. Від Карлівського виборчого округу № 327 (Полтавська область).

КАРАСИК Владлен Михайлович — інженер-промтеплоенергетик, генеральний директор асоціації «Харківцукор», позапартійний, проживає в місті Харкові. Від Богодухівського виборчого округу № 387 (Харківська область).

КАРАСИК Юрій Михайлович — ветеринарний лікар, міністр сільського господарства і продовольства України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Черкаського виборчого округу № 427 (Черкаська область).

КАРМАЗІН Юрій Анатолійович — юрист, суддя Одеського обласного суду, позапартійний, проживає в місті Одесі. Від Приморського виборчого округу № 299 (Одеська область).

КАРПАЧОВА Ніна Іванівна — юрист, доцент Сімферопольського державного університету, позапартійна, проживає в місті

Алушті Республіки Крим. Від Алуштинського виборчого округу № 28 (Республіка Крим).

КАРПОВ Олександр Миколайович — історик, доцент Харківського державного університету, позапартійний, проживає в місті Харкові. Від Ленінського виборчого округу № 373 (Харківська область).

КАШЛЯКОВ Микола Дмитрович— інженер-механік, заступник директора підприємства «КОМПАСС» (місто Харків), член Комуністичної партії України, проживає в місті Харкові. Від Жовтневого виборчого округу № 368 (Харківська область).

КВЯТКОВСЬКИЙ Ігор Васильович — інженер, віце-президент акціонерного товариства компанії «Вінко», позапартійний, проживає в місті Вінниці. Від Староміського виборчого округу № 49 (Вінницька область).

КИРИЧЕНКО Микола Олексійович — учитель, завідуючий методичним кабінетом відділу освіти Пирятинської районної державної адміністрації Полтавської області, член Комуністичної партії України, проживає в місті Пирятині Полтавської області. Від Лохвицького виборчого округу № 329 (Полтавська область).

КИРИЧЕНКО Сергій Олександрович — юрист-правознавець, юрисконсульт Херсонського домобудівного комбінату, позапартійний, проживає в місті Херсоні. Від Комсомольського виборчого округу № 395 (Херсонська область).

КИЯК Тарас Романович — філолог, завідуючий кафедрою Чернівецького державного університету, член Демократичної партії України, проживає в місті Чернівцях. Від Ленінського виборчого округу № 431 (Чернівецька область).

КІВШИК Петро Андрійович — інженер-механік, генеральний директор Полтавського облагропостачу, позапартійний, проживає в місті Полтаві. Від Глобинського виборчого округу № 326 (Полтавська область).

КІРІМОВ Іван Захарович — учитель, голова Іванківської селищної Ради народних депутатів Київської області, позапартійний, проживає в селищі міського типу Іванкові Київської області. Від Іванківського виборчого округу № 218 (Київська область).

КІЯШКО Сергій Миколайович — викладач, доцент кафедри політології Донецького державного технічного університету, член Соціалістичної партії України, проживає в місті Донецьку. Від Ворошиловського виборчого округу № 108 (Донецька область).

КОВАЛКО Михайло Петрович — гірничий інженер, голова Державного комітету України по нафті і газу, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Гадяцького виборчого округу № 325 (Полтавська область).

КОВТУНЕЦЬ Володимир Віталійович — викладач, декан факультету інформатики та обчислювальної техніки Рівненського державного педагогічного інституту, член Народного Руху України, проживає в місті Рівному. Від Вересневого виборчого округу № 333 (Рівненська область).

КОГЕН Юрій Борисович — економіст, начальник відділу контрольно- ревізійного управління Бахчисарайського району Республіки Крим, позапартійний, проживає в місті Бахчисараї Республіки Крим. Від Бахчисарайського виборчого округу № 36 (Республіка Крим).

КОЖЕВНИКОВ Борис Михайлович — інженер-технолог, заступник директора Донецького заводу гумово-хімічних виробів, член Комуністичної партії України, проживає в місті Донецьку. Від Куйбишевського виборчого округу № 113 (Донецька область).

КОЖИН Борис Борисович — військовослужбовець, радник начальника Академії Збройних Сил України, позапартійний, проживає в місті Євпаторії Республіки Крим. Від Рожнятівського виборчого округу № 203 (Івано-Франківська область).

КОЖУШКО Олександр Михайлович — інженер шляхів сполучення, начальник Донецької залізниці, позапартійний, проживає в місті Донецьку. Від Ясинуватського виборчого округу № 145 (Донецька область).

КОЛОМОЙЦЕВ Валерій Едуардович — інженер-механік, генеральний директор малого підприємства «Суверенна Україна», позапартійний, проживає в місті Луганську. Від Ленінського виборчого округу № 239 (Луганська область).

КОРНЕЛЮК Василь Миронович — учитель, Представник Президента України у Ратнівському районі Волинської області, позапартійний, проживає в селі Кортелісах Ратнівського району Волинської області. Від Старовижівського виборчого округу № 72 (Волинська область).

КОРОПЕНКО Антон Антонович — технік-металург, старший майстер Дніпровського металургійного комбінату, член Комуністичної партії України, проживає в місті Дніпродзержинську Дніпропетровської області. Від Заводського виборчого округу № 85 (Дніпропетровська область).

КОРШИНСЬКИЙ Іван Юрійович — лікар, доцент Ужгородського державного університету, позапартійний, проживає в місті Ужгороді Закарпатської області. Від Тячівського виборчого округу № 174 (Закарпатська область).

КОСОЛАПОВ Анатолій Григорович — інженер-механік, голова асоціації селянських господарств «Першотравневе» Великобурлуцького району Харківської області, позапартійний, проживає в селі Хатньому Великобурлуцького району Харківської області. Від Вовчанського виборчого округу № 389 (Харківська область).

КОСТЕНКО Юрій Іванович — інженер-технолог, міністр охорони навколишнього середовища України, член Народного Руху України, проживає в місті Києві. Від Червоноармійського виборчого округу № 23 (місто Київ).

КОСТИЦЬКИЙ Василь Васильович — юрист, завідуючий кафедрою юридичного факультету Прикарпатського державного університету, позапартійний, проживає в місті Івано-Франківську. Від Залізничного виборчого округу № 195 (Івано-Франківська область).

КОСТИЦЬКИЙ Михайло Васильович — юрист, декан юридичного факультету Львівського державного університету, позапартійний, проживає в місті Львові. Від Надвірнянського виборчого округу № 201 (Івано-Франківська область).

КОСТЮЧЕНКО Леонід Михайлович — інженер, економіст, голова Індустріальної районної Ради народних депутатів міста Дніпропетровська, позапартійний, проживає в місті Дніпропетровську. Від Індустріального виборчого округу № 77 (Дніпропетровська область).

КОЧЕРГА Віктор Герасимович — юрист, начальник відділу Донецького спеціалізованого виставочного центру, член Комуністичної партії України, проживає в місті Донецьку. Від Добропільського виборчого округу № 122 (Донецька область).

КОЧЕРГА Віктор Пилипович — інженер-металург, заступник генерального директора комбінату «Криворіжсталь», член Партії праці, проживає в місті Кривому Розі Дніпропетровської області. Від Довгинцівського виборчого округу № 88 (Дніпропетровська область).

КОЧЕРГА Володимир Семенович — гірничий технік-електромеханік, заступник голови Ровеньківського територіального комітету профспілки робітників вугільної промисловості , член Комуністичної партії України, проживає в місті Ровеньках Луганської області. Від Ровеньківського виборчого округу № 247 (Луганська область).

КРАНДАКОВА Олена Василівна — економіст, головний економіст агрофірми «Золоте поле» Кіровського району Республіки Крим, позапартійна, проживає в селі Золотому полі Кіровського району Республіки Крим. Від Кіровського виборчого округу № 38 (Республіка Крим).

КРАСНЯКОВ Євген Васильович — викладач, директор загальноосвітньої школи № 52 міста Горлівки, член Комуністичної партії України, проживає в місті Горлівці Донецької області. Від Горлівсього- Калінінського виборчого округу № 118 (Донецька область).

КРИЗСЬКИЙ Юрій Олексійович — гірничий інженер, політолог, інспектор Луганської обласної державної адміністрації, член Комуністичної партії України, проживає в місті Луганську. Від Первомайського виборчого округу № 246 (Луганська область).

КУДРЕВИЧ Олександр Андрійович — зооінженер, голова правління колгоспу «Зоря комунізму» Красноградського району Харківської області, позапартійний, проживає в селі Миколо-Комишуватій Красноградського району Харківської області. Від Красноградського виборчого округу № 392 (Харківська область).

КУДЮКІН Павло Вікторович — інженер-судноводій, президент концерну «Бласко» міста Одеси, позапартійний, проживає в місті Одесі. Від Суворовського виборчого округу № 300 (Одеська область).

КУЖЕЛЬ Олександра Володимирівна — інженер-економіст, генеральний директор спільного підприємства «Незалежність», позапартійна, проживає в місті Запоріжжі. Від Ленінського виборчого округу № 181 (Запорізька область).

КУЗНЄЦОВ Павло Сергійович — економіст, заступник голови виконавчого комітету Краматорської міської Ради народних депутатів Донецької області, член Комуністичної партії України, проживає в місті Краматорську Донецької області. Від Краматорського виборчого округу № 127 (Донецька область).

КУЗЬМЕНКО Сергій Леонідович — інженер-організатор виробництва, головний фахівець асоціації «Таврія», член Комуністичної партії України, проживає в місті Запоріжжі. Від Комунарського виборчого округу № 179 (Запорізька область).

КУЛІНИЧ Володимир Вікторович — учитель, директор Обухівського районного краєзнавчого музею Київської області, член Народного Руху України, проживає в місті Обухові Київської області. Від Обухівського виборчого округу № 222 (Київська область).

КУПЕР Роман Петрович — лікар, заступник голови Тернопільської міської Ради народних депутатів, член Української консервативної республіканської партії, проживає в місті Тернополі. Від Теребовлянського виборчого округу № 364 (Тернопільська область).

ЛАВРИНЕНКО Микола Федорович — викладач, старший викладач Глухівського державного педагогічного інституту, член Соціалістичної партії України, проживає в місті Глухові Сумської області. Від Глухівського виборчого округу № 345 (Сумська область).

ЛАВРИНОВИЧ Олександр Володимирович — фізик, заступник голови Народного Руху України, член Народного Руху України, проживає в місті Києві. Від Дрогобицького виборчого округу № 274 (Львівська область).

ЛАНДИК Валентин Іванович — інженер-механік, віце-прем'єр-міністр України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Ленінського виборчого округу № 114 (Донецька область).

ЛАНТУХ Василь Іванович — агроном, голова правління колективного сільськогосподарського підприємства «Комунар» Гайсинського району Вінницької області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Чечелівці Гайсинського району Вінницької області. Від Гайсинського виборчого округу № 56 (Вінницька область).

ЛІНЧАК Михайло Степанович — агроном, голова правління колгоспу «8 Березня» Володарського району Київської області, позапартійний, проживає в селі Рубченках Володарського району Київської області. Від Володарського виборчого округу № 217 (Київська область).

ЛУНЬОВ Григорій Олексійович — інженер-механік, директор радгоспу «Правда» Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області, член Селянської партії України, проживає в селі Великій Білозерці Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області. Від Кам'янсько-Дніпровського виборчого округу № 191 (Запорізька область).

ЛЯЩЕНКО Костянтин Дмитрович — інженер-конструктор-технолог, голова кооперативу «Канал-5» (місто Нікополь), позапартійний, проживає в місті Нікополі Дніпропетровської області. Від Нікопольського міського виборчого округу № 94 (Дніпропетровська область).

МАЛЄВСЬКИЙ Олександр Тихонович — агроном, директор птахорадгоспу «Виноградівський» Цюрупинського району Херсонської області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Виноградовому Цюрупинського району Херсонської області. Від Цюрупинського виборчого округу № 404 (Херсонська область).

МАНЧУЛЕНКО Георгій Манолійович — інженер, завідуючий відділом Чернівецької обласної державної адміністрації, член Народного Руху України, проживає в місті Чернівцях. Від Заставнівського виборчого округу № 435 (Чернівецька область).

МАРМАЗОВ Євген Васильович — гірничий інженер-електромеханік, заступник голови Комісії Верховної Ради України у закордонних справах, член Комуністичної партії України, проживає в місті Києві. Від Олександрійського виборчого округу № 234 (Кіровоградська область).

МАСЕНКО Олександр Миколайович — економіст, голова колгоспу «Іскра» Оржицького району Полтавської області, член Комуністичної партії України, проживає в селищі міського типу Оржиці Полтавської області. Від Оржицького виборчого округу № 330 (Полтавська область).

МАСОЛ Віталій Андрійович — економіст, член Комісії Верховної Ради України з питань планування, бюджету, фінансів і цін, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Козелецького виборчого округу № 446 (Чернігівська область).

МАТКОВСЬКИЙ Олег Богданович — юрист, адвокат Здолбунівської асоціації адвокатів, член Народного Руху України, проживає в місті Здолбунові Рівненської області. Від Здолбунівського виборчого округу № 339 (Рівненська область).

МЕЛЬНИК Володимир Сергійович — вчений агроном, директор радгоспу імені Тараса Шевченка Криворізького району Дніпропетровської області, позапартійний, проживає в селі Зеленому Полі Криворізького району Дніпропетровської області. Від Інгулецького виборчого округу № 89 (Дніпропетровська область).

МЕЛЬНИК Петро Якович — агроном, голова колгоспу імені Ілліча Кодимського району Одеської області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Будеях Кодимського району Одеської області. Від Котовського виборчого округу № 306 (Одеська область).

МЕРКУШОВ Віктор Тимофійович — інженер-механік, голова Дніпропетровської міської Ради народних депутатів, позапартійний, проживає в місті Дніпропетровську. Від Кіровського виборчого округу № 78 (Дніпропетровська область).

МИХАЙЛЕНКО Сергій Михайлович — інженер-металург, директор Інституту міжнародних зв'язків, економіки, політики і права, член Партії демократичного відродження України, проживає в місті Дніпропетровську. Від Жовтневого виборчого округу № 76 (Дніпропетровська область).

МІРОШНИЧЕНКО Людвиг Миколайович — металург, заступник голови ради орендарів металургійного комбінату імені Ілліча Донецької області, позапартійний, проживає в місті Маріуполі Донецької області. Від Маріупольського-Іллічівського виборчого округу № 136 (Донецька область).

МІШУРА Валерій Дмитрович — педагог, помічник голови Ленінської районної Ради народних депутатів міста Кіровограда, член Комуністичної партії України, проживає в місті Кіровограді. Від Центрального виборчого округу № 225 (Кіровоградська область).

МОЗЕР Георгій Едуардович — інженер-електротехнік, директор Житомирського акціонерного товариства «Крок», член Комуністичної партії України, проживає в місті Житомирі. Від Богунського виборчого округу № 154 (Житомирська область).

МОІСЕЄНКО Володимир Миколайович — інженер, заступник голови виконавчого комітету Гірницької районної Ради народних депутатів міста Макіївки Донецької області, член Комуністичної партії України, проживає в місті Донецьку. Від Макіївського-Гірницького виборчого округу № 131 (Донецька область).

МОРОЗ Олександр Олександрович — інженер-механік, секретар Комісії Верховної Ради України з питань агропромислового комплексу, член Соціалістичної партії України, проживає в місті Києві. Від Таращанського виборчого округу № 223 (Київська область).

МОСІЙЧУК Сергій Олександрович — зооінженер, голова правління колективного сільськогосподарського підприємства «Перемога» Червоноармійського району Житомирської області, член Селянської партії України, проживає в селі Стрибіжі Червоноармійського району Житомирської області. Від Баранівського виборчого округу № 160 (Житомирська область).

МОСТИСЬКИЙ Андрій Богданович — інженер-геолог, член Комісії Верховної Ради України у закордонних справах, позапартійний, проживає в місті Ковелі Волинської області. Від Ковельського виборчого округу № 67 (Волинська область).

МОЦПАН Анатолій Федорович — історик, викладач історії та суспільних дисциплін Амвросіївського індустріального технікуму, позапартійний, проживає в місті Амвросіївці Донецької області. Від Амвросіївського виборчого округу № 146 (Донецька область).

МУСІЯКА Віктор Лаврентійович — юрист, завідуючий кафедрою правових основ підприємництва та фінансового права Української юридичної академії, позапартійний, проживає в місті Харкові. Від Фрунзенського виборчого округу № 378 (Харківська область).

МУХІН Володимир Васильович — фізик, начальник відділу Харківського фізико-технічного інституту, член Соціалістичної партії України, проживає в місті Харкові. Від Київського виборчого округу № 370 (Харківська область).

НАЙДА Георгій Іванович — інженер-експлуатаційник морського флоту, генеральний директор асоціації морських портів України, член Комуністичної партії України, проживає в місті Херсоні. Від Суворовського виборчого округу № 396 (Херсонська область).

НЕДВИГА Григорій Миколайович — технік — електромеханік, машиніст локомотивного депо Козятин Південно-Західної залізниці, позапартійний, проживає в місті Козятині Вінницької області. Від Козятинського виборчого округу № 57 (Вінницька область).

НЕМИРОВСЬКИЙ Володимир Лукич — бухгалтер-економіст, головний бухгалтер акціонерного товариства «Деметра» Болградського району Одеської області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Ваннівці Болградського району Одеської області. Від Болградського виборчого округу № 309 (Одеська область).

НІДЗІЄВ Олександр Іванович — інженер-механік, голова колгоспу «Росія» Згурівського району Київської області, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Баришівського виборчого округу № 214 (Київська область).

НІКОЛАЄНКО Станіслав Миколайович — інженер, заступник начальника управління освіти Херсонської обласної державної адміністрації, член Соціалістичної партії України, проживає в місті Херсоні. Від Іванівського виборчого округу № 402 (Херсонська область).

НОВІКОВ Олександр Васильович — юрист, голова виробничого кооперативу «Синус» міста Броварів Київської області, позапартійний, проживає в місті Броварах Київської області. Від Броварського виборчого округу № 209 (Київська область).

НОСОВ Владислав Васильович — інженер-конструктор, технолог, член Комісії Верховної Ради України у питаннях законодавства і законності, позапартійний, проживає в місті Полтаві. Від Октябрського виборчого округу № 319 (Полтавська область).

ОЛЕКСЄЄНКО Володимир Кирилович — агроном, заступник завідуючого відділом агропромислового комплексу та продовольства Кабінету Міністрів України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Мар'їнського виборчого округу № 151 (Донецька область).

ОЛІЙНИК Борис Ілліч — журналіст, голова правління Українського фонду культури, член Комуністичної партії України, проживає в місті Києві. Від Запорізького виборчого округу № 190 (Запорізька область).

ОЛЬХОВСЬКИЙ Борис Іванович — юрист, економіст, доцент Української юридичної академії, позапартійний, проживає в місті Харкові. Від Валківського виборчого округу № 388 (Харківська область).

ОМЕЛІЧ Віктор Семенович — економіст, заступник керівника Служби Президента України з питань внутрішньої політики, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Верхньодніпровського виборчого округу № 100 (Дніпропетровська область).

ОМЕЛЬЧУК Роман Юстинович — інженер-механік, інженер малого підприємства «Калина» (місто Рівне), член Народного Руху України, проживає в місті Рівному. Від Замкового виборчого округу № 334 (Рівненська область).

ОСАДЧУК Петро Ілліч — поет, голова підкомісії Комісії Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Тлумацького виборчого округу № 206 (Івано-Франківська область).

ОСТАШ Ігор Іванович — філолог-славіст, директор Міжнародної школи україністики АН України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Стрийського виборчого округу № 269 (Львівська область).

ПАВЛОВСЬКИЙ Михайло Антонович — викладач, завідуючий кафедрою, декан факультету, директор науково-дослідного інституту проблем механіки «Ритм» Київського політехнічного інституту, член Української республіканської партії, проживає в місті Києві. Від Центрального виборчого округу № 406 (Хмельницька область).

ПАЛАМАРЧУК Валерій Олександрович — військовослужбовець, заступник командира військової частини 90446, позапартійний, проживає в місті Миколаєві. Від Миколаївського сільського виборчого округу № 291 (Миколаївська область).

ПАНАСОВСЬКИЙ Олег Григорович — інженер, директор Вуглегірської ДРЕС, член Комуністичної партії України, проживає в місті Світлодарську Донецької області. Від Артемівського виборчого округу № 147 (Донецька область).

ПАРАСУНЬКО Михайло Васильович — агроном, заступник міністра сільського господарства та продовольства України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Могилів-Подільського виборчого округу № 51 (Вінницька область).

ПАРУБОК Омелян Никонович — агроном, заступник голови правління колективного сільськогосподарського підприємства імені Суворова Жашківського району Черкаської області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Баштечках Жашківського району Черкаської області. Від Монастирищенського виборчого округу № 424 (Черкаська область).

ПАСЕЧНА Людмила Яківна — учитель, директор середньої школи №17 міста Костянтинівки Донецької області, член Комуністичної партії України, проживає в місті Костянтинівці Донецької області. Від Костянтинівського виборчого округу № 126 (Донецька область).

ПАСЬКО Сергій Олексійович — лікар, лікар-анестезіолог міської лікарні № 3 міста Черкас, позапартійний, проживає в місті Черкасах. Від Звенигородського виборчого округу № 425 (Черкаська область).

ПЕЙГАЛАЙНЕН Анатолій Володимирович — інженер-механік, заступник начальника цеху Харцизького державного трубного заводу, член Комуністичної партії України, проживає в місті Харцизьку Донецької області. Від Харцизького виборчого округу № 143 (Донецька область).

ПЕТРЕНКО Анатолій Андрійович — інженер-механік, начальник управління сільського господарства і продовольства Донецької обласної державної адміністрації, член Селянської партії України, проживає в місті Донецьку. Від Слов'янського виборчого округу № 153 (Донецька область).

ПИЛИПЕНКО Микола Васильович — інженер, хімік-технолог, інженер-технолог Джанкойсько-Сиваського дослідно-експериментального заводу Інституту хімії поверхні АН України, позапартійний, проживає в місті Джанкої Республіки Крим. Від Джанкойського виборчого округу № 29 (Республіка Крим).

ПИСАРЕНКО Анатолій Аркадійович — інженер-будівельник, начальник монтажно-налагоджувального управління «Донецькомунекологія», член Комуністичної партії України, проживає в місті Донецьку. Від Кіровського виборчого округу № 111 (Донецька область).

ПІМЕНОВА Наталія Петрівна — учитель, заступник голови Кримського республіканського комітету профспілки працівників споживчої кооперації, член Комуністичної партії України, проживає в місті Сімферополі. Від Сімферопольського виборчого округу № 42 (Республіка Крим).

ПІСКУНОВСЬКИЙ Костянтин Володимирович — економіст, генеральний директор об'єднання «Укрнафтопродукт», позапартійний, проживає в місті Києві. Від Ямпільського виборчого округу № 63 (Вінницька область).

ПЛАТОВСЬКИЙ Євген Володимирович — вчений агроном; директор радгоспу «Восход» Вознесенського району Миколаївської області, позапартійний, проживає в селі Дмитрівці Вознесенського району Миколаївської області. Від Вознесенського виборчого округу № 288 (Миколаївська область).

ПЛОТКІН Вадим Григорович — референт-перекладач, генеральний директор державного зовнішньоекономічного об'єднання «Укрзовнішпром» (місто Київ), позапартійний, проживає в місті Києві. Від Морського виборчого округу № 307 (Одеська область).

ПОЖИВАНОВ Михайло Олександрович — інженер-металург, директор малого підприємства «Азовтехна» (місто Маріуполь), позапартійний, проживає в місті Маріуполі Донецької області. Від Маріупольського-Жовтневого виборчого округу № 135 (Донецька область).

ПОНЕДІЛКО Віктор Іванович — викладач історії, доцент кафедри українознавства Запорізького технічного університету, член Комуністичної партії України, проживає в місті Запоріжжі. Від Орджонікідзевського виборчого округу № 182 (Запорізька область).

ПОПЕСКУ Іван Васильович — філолог, асистент кафедри російської мови Чернівецького державного університету імені Федьковича, позапартійний, проживає в місті Чернівцях. Від Глибоцького виборчого округу № 434 (Чернівецька область).

ПОПОВ Дмитро Антонович — економіст, Представник Президента України у Біляївському районі Одеської області, позапартійний, проживає в селі Великому Дальнику Біляївського району Одеської області. Від Біляївського виборчого округу № 308 (Одеська область).

ПОРОВСЬКИЙ Микола Іванович — інженер-будівельник, член Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки, член Української республіканської партії, проживає в місті Рівному. Від Рівненського виборчого округу № 341 (Рівненська область).

ПРОЦЕВ'ЯТ Тарас Іванович — архітектор, експерт з наукових питань газети «Шлях Перемоги» (місто Львів), член Конгресу українських націоналістів, проживає в місті Львові. Від Самбірського виборчого округу № 268 (Львівська область).

ПУДРИК Валерій Юрійович — гірничий інженер, начальник шахтобудуправління № 6 тресту «Макіїввуглебуд», член Комуністичної партії України, проживає в місті Макіївці Донецької області. Від Макіївсько-Червоногвардійського виборчого округу № 134 (Донецька область).

ПУСТОВОЙТОВСЬКИЙ Володимир Семенович — інженер-будівельник, директор Первомайського заводу залізобетонних конструкцій №2, член Комуністичної партії України, проживає в місті Первомайському Харківської області. Від Первомайського виборчого округу № 384 (Харківська область).

ПШЕНИЧНА Ольга Миколаївна — учитель, завідуюча Ленінським районним відділом народної освіти, позапартійна, проживає в селищі міського типу Леніно Республіки Крим. Від Ленінського виборчого округу № 40 (Республіка Крим).

РАДЬКО Василь Іванович — інженер, заступник голови колгоспу-асоціації «Дептівка» Конотопського району Сумської області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Дептівці Конотопського району Сумської області. Від Кролевецького виборчого округу № 351 (Сумська область).

РАЙКОВСЬКИЙ Броніслав Станіславович — юрист, адвокат, член Комуністичної партії України, проживає в місті Чугуєві Харківської області. Від Чугуївського виборчого округу № 385 (Харківська область).

РИЧАГОВ Григорій Васильович — інженер-механік, викладач Одеського кооперативного технікуму, член Соціал-демократичної партії України, проживає в місті Одесі. Від Татарбунарського виборчого округу № 316 (Одеська область).

РОЄНКО Віктор Григорович — учитель, голова колгоспу імені Горького Уманського району Черкаської області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Ропотусі Уманського району Черкаської області. Від Уманського виборчого округу № 423 (Черкаська область).

РУДЧЕНКО Микола Миколайович — вчений агроном, Представник Президента України у Малинському районі Житомирської області, позапартійний, проживає в селі Ксаверові Малинського району Житомирської області. Від Малинського виборчого округу № 163 (Житомирська область).

РЯБЧЕНКО Олександр Володимирович — механік, голова правління Муніципального банку (місто Дніпропетровськ), позапартійний, проживає в місті Дніпропетровську. Від Вузівського виборчого округу № 75 (Дніпропетровська область).

САДЬКО Володимир Григорович — агроном, голова колективного сільськогосподарського підприємства «Колос» Новомосковського району Дніпропетровської області, член Селянської партії України, проживає в селі Перещепині Новомосковського району Дніпропетровської області. Від Новомосковського сільського виборчого округу № 102 (Дніпропетровська область).

САМОЙЛИК Катерина Семенівна — учитель, учитель російської мови та світової літератури середньої школи № 1 селища міського типу Каланчака, член Комуністичної партії України, проживає в селищі міського типу Каланчаку Херсонської області. Від Чаплинського виборчого округу № 403 (Херсонська область).

САМОФАЛОВ Геннадій Григорович — військовослужбовець, голова Донецького обласного комітету товариства сприяння обороні України, позапартійний, проживає в місті Донецьку. Від Дзержинського виборчого округу № 121 (Донецька область).

САС Сергій Володимирович — ветеринарний лікар, голова колективного сільськогосподарського підприємства «Мрія» Новомиргородського району Кіровоградської області, позапартійний, проживає в селищі міського типу Капітанівці Новомиргородського району Кіровоградської області. Від Маловисківського виборчого округу № 231 (Кіровоградська область).

СВЯТО Василь Петрович — фізик, науковий співробітник Інституту ядерних досліджень АН України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Чемеровецького виборчого округу № 416 (Хмельницька область).

СЕМЕНЮК Валентина Петрівна — економіст, завідуюча соціально-економічним відділом Ружинської районної державної адміністрації Житомирської області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Заріччі Ружинського району Житомирської області. Від Андрушівського виборчого округу № 159 (Житомирська область).

СИДОРЕНКО Григорій Васильович — інженер-механік, генеральний директор проектно-промислового будівельного об'єднання «Украгропромтеплиця», позапартійний, проживає в місті Києві. Від Коростишівського виборчого округу № 162 (Житомирська область).

СИЗЕНКО Юрій Павлович — робітник, слюсар-електрик Запорізького електровозоремонтного заводу, член Комуністичної партії України, проживає в місті Запоріжжі. Від Жовтневого виборчого округу № 177 (Запорізька область).

СИМОНЕНКО Валентин Костянтинович — інженер-будівельник, радник Президента України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Північного виборчого округу № 298 (Одеська область).

СИМОНЕНКО Іван Петрович — політолог, старший викладач Чернігівського інституту економіки і управління, член Партії праці, проживає в місті Чернігові. Від Новозаводського виборчого округу № 440 (Чернігівська область).

СИРОТА Михайло Дмитрович — інженер-будівельник, проректор Черкаського інженерно-технологічного інституту, позапартійний, проживає в місті Черкасах. Від Придніпровського виборчого округу № 418 (Черкаська область).

СІКАЛОВ Валерій Іванович — матрос-легководолаз, електрослюсар Горлівського підприємства по постачанню металопродукції фірми «Донецькметалопостачзбут», член Комуністичної партії України, проживає в місті Горлівці Донецької області. Від Горлівського-Микитівського виборчого округу № 119 (Донецька область).

СІНЧЕНКО Сергій Григорович — юрист-правознавець, начальник Троїцького районного відділу управління Служби безпеки України, позапартійний, проживає в місті Попасній Луганської області. Від Брянківського виборчого округу № 242 (Луганська область).

СЛАСТЬОН Юрій Федорович — зооінженер, директор радгоспу «Заповіт Ілліча» Скадовського району Херсонської області, позапартійний, проживає в селі Ульянівці Скадовського району Херсонської області. Від Голопристанського виборчого округу № 401 (Херсонська область).

СМІРНОВ Євген Леонідович — режисер, режисер народного театру Тульчинського районного Будинку культури, позапартійний, проживає в місті Тульчині Вінницької області. Від Тульчинського виборчого округу № 61 (Вінницька область).

СНІГАЧ Андрій Прокопович — інженер-механік, спеціаліст з питань партійного та радянського будівництва, директор агроцентру «Таврія-Айова», член Комуністичної партії України, проживає в місті Каховці Херсонської області. Від Великолепетиського виборчого округу № 399 (Херсонська область).

СОБОЛЄВ Сергій Владиславович — учитель, член Комісії Верховної Ради України у питаннях законодавства і законності, член Партії демократичного відродження України, проживає в місті Києві. Від Хортицького виборчого округу № 183 (Запорізька область).

СОКЕРЧАК Вячеслав Михайлович — економіст, директор Балтського професійно-технічного училища № 46, член Комуністичної партії України, проживає в місті Балті Одеської області. Від Савранського виборчого округу № 314 (Одеська область).

СТАРОВОЙТОВА Галина Максимівна — юрист, прокурор міста Красноперекопська, позапартійна, проживає в місті Красноперекопську Республіки Крим. Від Красноперекопського виборчого округу № 32 (Республіка Крим).

СТЕПАНОВ Михайло Володимирович — учитель, соціальний педагог середньої школи № 2 міста Зимогір'я Слов'яносербського району Луганської області, член Соціалістичної партії України, проживає в місті Зимогір'ї Слов'яносербського району Луганської області. Від Слов'яносербського виборчого округу № 257 (Луганська область).

СТЕПАНОВ Олександр Петрович — інженер-технолог, ректор Чернігівського інституту регіональної економіки і управління, позапартійний, проживає в місті Чернігові. Від Деснянського виборчого округу № 439 (Чернігівська область).

СТЕПАНОВ Петро Степанович — економіст, учитель, начальник бюро відділу кадрів виробничого об'єднання «Луганськтепловоз», член Комуністичної партії України, проживає в місті Луганську. Від Ватутінського виборчого округу № 236 (Луганська область).

СТЕПАНЮК Дмитро Петрович — інженер-електрик, голова Дзержинської районної Ради народних депутатів міста Кривого Рога, позапартійний, проживає в місті Кривому Розі Дніпропетровської області. Від Дзержинського виборчого округу № 87 (Дніпропетровська область).

СТЕПЕНКО Василь Іванович — агроном-економіст, голова колективного сільсько-

господарського підприємства імені Воровського Полтавської області, член Селянської партії України, проживає в місті Полтаві. Від Полтавського виборчого округу № 331 (Полтавська область).

СТЕЦЬКІВ Тарас Степанович — учитель, член Комісії Верховної Ради України у питаннях законодавства і законності, член Партії демократичного відродження України, проживає в місті Києві. Від Городоцького виборчого округу № 273 (Львівська область).

СТЕШЕНКО Олександр Миколайович — інженер-механік, голова Троїцької районної Ради народних депутатів Луганської області, член Комуністичної партії України, проживає в селищі міського типу Троїцькому Троїцького району Луганської області. Від Сватівського виборчого округу № 256 (Луганська область).

СТОРІЖКО Володимир Юхимович — фізик, директор Інституту прикладної фізики АН України, позапартійний, проживає в місті Сумах. Від Шосткинського виборчого округу № 349 (Сумська область).

СТОЯН Олександр Миколайович — учитель, голова Федерації профспілок України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Шаргородського виборчого округу № 62 (Вінницька область).

СТРЕТОВИЧ Володимир Миколайович — юрист, старший науковий співробітник Інституту держави і права АН України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Немирівського виборчого округу № 58 (Вінницька область).

СУДНИЦИН Федір Семенович — інженер-механік, інженер — технолог підприємства «Мотор-Січ» (місто Запоріжжя), позапартійний, проживає в місті Запоріжжі. Від Шевченківського виборчого округу № 184 (Запорізька область).

СУРГАЙ Микола Сафонович — гірничий інженер, голова Державного комітету України по вугільній промисловості, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Торезького виборчого округу № 142 (Донецька область).

СУСЛОВ Віктор Іванович — економіст, радник Прем'єр-міністра України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Люботинського виборчого округу № 383 (Харківська область).

ТАРАН Микола Васильович — вчений зоотехнік, начальник бюро підприємства «Мотор-Січ» (місто Запоріжжя), член Комуністичної партії України, проживає в місті Запоріжжі. Від Леваневського виборчого округу № 180 (Запорізька область).

ТАРАН (ТЕРЕН) Віктор Васильович — інженер-електронник, головний редактор журналу «Розбудова держави» (місто Київ), позапартійний, проживає в місті Києві. Від Кременчуцького-Автозаводського виборчого округу № 321 (Полтавська область).

ТАРАНОВ Олег Вадимович — інженер шляхів сполучення, президент Українсько — Сибірської інвестиційної корпорації (місто Харків), позапартійний, проживає в місті Харкові. Від Комсомольського виборчого округу № 372 (Харківська область).

ТАТАРИНОВ Анатолій Арефійович — гірничий інженер, політолог, начальник Советського шахтобудівельного управління тресту «Макіїввуглебуд», позапартійний, проживає в місті Макіївці Донецької області. Від Макіївського-Советського виборчого округу № 132 (Донецька область).

ТЕРЕЩУК Василь Васильович — викладач, старший викладач кафедри філософії Приазовського державного технічного університету, член Комуністичної партії України, проживає в місті Маріуполі Донецької області. Від Маріупольського-Приморського виборчого округу № 138 (Донецька область).

ТИХОНОВ Юрій Тимофійович — ветеринарний лікар, директор птахофабрики «Дніпровська» (місто Нікополь), позапартійний, проживає в місті Нікополі Дніпропетровської області. Від Нікопольського сільського виборчого округу № 101 (Дніпропетровська область).

ТІТЕНКО Валерій Григорович — економіст-організатор сільськогосподарського виробництва, голова колективного сільськогосподарського підприємства імені Посмітного Березівського району Одеської області, член Селянської партії України, проживає в селі Розквіті Березівського району Одеської області. Від Комінтернівського виборчого округу № 313 (Одеська область).

ТКАЧЕНКО Володимир Анатолійович — слюсар, слюсар-складальник Охтирського виробничого об'єднання «Промзв'язок», член Народного Руху України, проживає в місті Охтирці Сумської області. Від Охтирського виборчого округу № 347 (Сумська область).

ТКАЧЕНКО Олександр Миколайович — вчений агроном, президент агропромислової асоціації «Земля і люди» (місто Київ), член Селянської партії України, проживає в місті Києві. Від Шполянського виборчого округу № 430 (Черкаська область).

ТКАЧЕНКО Степан Кузьмич — журналіст, редактор мелітопольської районної газети «Новий день», позапартійний, проживає в місті Мелітополі Запорізької області. Від Мелітопольського виборчого округу № 192 (Запорізька область).

ТОВТ Михайло Михайлович — інженер-будівельник, представник Президента України у Берегівському районі Закарпатської області, позапартійний, проживає в місті Ужгороді Закарпатської області. Від Берегівського виборчого округу № 169 (Закарпатська область).

ТОДОРОВ Євген Семенович — інженер-механік, завідуючий відділенням Бердянського машинобудівного коледжу, член Комуністичної партії України, проживає в місті Бердянську Запорізької області. Від Бердянського міського виборчого округу № 185 (Запорізька область).

УГАРОВ Геннадій Юрійович — викладач, редактор газети «Мелитопольские ведомости», позапартійний, проживає в місті Мелітополі Запорізької області. Від Мелітопольського міського виборчого округу № 186 (Запорізька область).

УЛАНОВ Валентин Миколайович — юрист, пенсіонер, член Комуністичної партії України, проживає в місті Луганську. Від Станично-Луганського виборчого округу № 258 (Луганська область).

УЛИНЕЦЬ Василь Георгійович — інженер-механік, перший заступник глави Закарпатської обласної державної адміністрації, позапартійний, проживає в місті Ужгороді Закарпатської області. Від Мукачівського виборчого округу № 168 (Закарпатська область).

УСТИЧ Сергій Іванович — учитель, заступник глави Закарпатської обласної державної адміністрації, позапартійний, проживає в місті Ужгороді Закарпатської області. Від Іршавського виборчого округу № 171 (Закарпатська область).

ХАРЛАМОВ Віктор Георгійович — агроном, голова колективного сільськогосподарського підприємства «13-річчя Жовтня» Межівського району Дніпропетровської області, член Селянської партії України, проживає в селі Новопідгородному Межівського району Дніпропетровської області. Від Петропавлівського виборчого округу № 103 (Дніпропетровська область).

ХМЕЛЬОВИЙ Анатолій Петрович — інженер-механік, голова профспілки локомотивного депо Слов'янськ, член Комуністичної партії України, проживає в місті Слов'янську Донецької області. Від Слов'янського міського виборчого округу № 140 (Донецька область).

ХОМИЧ Микола Васильович — юрист, юрисконсульт Дубровицького відділення Агропромбанку, позапартійний, проживає в місті Дубровиці Рівненської області. Від Дубровицького виборчого округу № 338 (Рівненська область).

ЦЕЛИХ Юрій Георгійович — агроном, заступник начальника Кіровоградського обласного управління меліорації та водного транспорту, член Комуністичної партії України, проживає в місті Кіровограді. Від Новоукраїнського виборчого округу № 233 (Кіровоградська область).

ЦУШКО ВасильПетрович — економіст, директор радгоспу-заводу імені Сергія Лазо Тарутинського району Одеської області, член Селянської партії України, проживає в селі Надрічному Тарутинського району Одеської області. Від Тарутинського виборчого округу № 315 (Одеська область).

ЧЕРВОНІЙ Василь Михайлович — інженер-хімік-технолог, член Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки, член Народного Руху України, проживає в місті Києві. Від Дубенського виборчого округу № 335 (Рівненська область).

ЧЕРЕП Валерій Іванович — інженер-будівельник, голова Комісії Верховної Ради України з питань будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Білопільського виборчого округу № 350 (Сумська область).

ЧЕРНЯВСЬКИЙ Олексій Пилипович — вчений агроном, генеральний директор науково-виробничого об'єднання «Еліта» Сумської області, член Селянської партії України, проживає в місті Сумах. Від Сумського виборчого округу № 353 (Сумська область).

ЧЕЧЕТОВ Михайло Васильович — інженер-економіст, декан економічного факультету Харківського інженерно-економічного інституту, позапартійний, проживає в місті Харкові. Від Юнокомунарівського виборчого округу № 125 (Донецька область).

ЧИВЮК Микола Васильович — учитель, головний товарознавець Казанківського об'єднання агропромтехніки, Васильович член Комуністичної партії України, проживає в селищі міського типу Казанці Миколаївської області. Від Новобузького виборчого округу № 292 (Миколаївська область).

ЧИЖ Іван Сергійович — журналіст, політолог, завідуючий відділом Хмельницької обласної державної адміністрації, член Соціалістичної партії України, проживає в місті Хмельницькому., Від Летичівського виборчого округу № 414 (Хмельницька область).

ЧИКАЛ Адам Васильович — військовослужбовець, заступник командира військової частини № 1494, позапартійний, проживає в місті Бердичеві Житомирської області. Від Бердичівського виборчого округу № 156 (Житомирська область).

ЧОБІТ Дмитро Васильович — учитель, член Комісії Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження, член Народного Руху України, проживає в місті Бродах Львівської області. Від Бродівського виборчого округу № 271 (Львівська область).

ЧОРНОУСЕНКО Олег Іванович — військовослужбовець, заступник начальника Харківського міського відділу Служби безпеки України, позапартійний, проживає в місті Харкові. Від Червонозаводського виборчого округу № 379 (Харківська область).

ЧУКМАСОВ Сергій Олександрович — інженер-металург, заступник директора акціонерного товариства «Дніпропетровський трубний завод», позапартійний, проживає в місті Києві. Від Петровського виборчого округу № 81 (Дніпропетровська область).

ЧУМАК Микола Васильович — інженер-механік, заступник голови Бахмацької районної Ради народних депутатів, член Комуністичної партії України, проживає в місті Бахмачі Чернігівської області. Від Бахмацького виборчого округу № 443 (Чернігівська область).

ЧУМАЧЕНКО Микола Іванович — вчений агроном, голова колективного сільськогосподарського підприємства «Ленінська правда» Ніжинського району Чернігівської області, член Комуністичної партії України, проживає в селі Лосинівці Ніжинського району Чернігівської області. Від Ніжинського виборчого округу № 441 (Чернігівська область).

ЧУПАХІН Олександр Михайлович — інженер-механік, начальник цеху Куп'янського ливарного заводу, член Соціалістичної партії України, проживає в місті Куп'янську Харківської області. Від Куп'янського виборчого округу № 381 (Харківська область).

ЧУРУТА Михайло Іванович — гірничий інженер-механік, помічник начальника дільниці № 4 шахти «Максимівська» виробничого об'єднання «Стахановвугілля», член Комуністичної партії України, проживає в місті Стаханові Луганської області. Від Стахановського виборчого округу № 251 (Луганська область).

ШАЛАНСЬКИЙ Анатолій Миколайович — інженер-механік, голова колективного сільськогосподарського підприємства «Іскра» Олександрівського району Кіровоградської області, член Комуністичної партії України, проживає в селищі міського типу Олександрівці Кіровоградської області. Від Знам'янського виборчого округу № 226 (Кіровоградська область).

ШАМАРИН Олександр Миколайович — вчений агроном, голова сільськогосподарського підприємства «Родина» (Шахтарський район Донецької області), член Комуністичної партії України, проживає в місті Зугресі Донецької області. Від Шахтарського виборчого округу № 144 (Донецька область).

ШАНДРЮК Олександр Іванович — економіст, радник Проводу Української республіканської партії з економічних питань, член Української республіканської партії, проживає в місті Києві. Від Шевченківського виборчого округу № 266 (Львівська область).

ШВИДКИЙ Петро Євдокимович — учитель, доцент кафедри фізики Львівського державного сільськогосподарського інституту, член Конгресу українських націоналістів, проживає в місті Дублянах Жовківського району Львівської області. Від Жовківського виборчого округу № 276 (Львівська область).

ШЕВЧЕНКО Віталій Федорович — учитель, журналіст, оглядач газети «Наш час», член Народного Руху України, проживає в місті Фастові Київської області. Від Фастівського виборчого округу № 213 (Київська область).

ШЕЙКО Петро Володимирович — агроном, представник Президента України у Бобровицькому районі, позапартійний, проживає в місті Бобровиці Чернігівської області. Від Бобровицького виборчого округу № 444 (Чернігівська область).

ШЕРЕНІН Юрій Леонідович — юрист, начальник управління юстиції міста Севастополя, позапартійний, проживає в місті Севастополі. Від Гагарінського виборчого округу № 44 (місто Севастополь).

ШЕСТАКОВ Віктор Петрович — інженер-механік, старший майстер орендного підприємства «Металургійний комбінат «Азовсталь», член Комуністичної партії України, проживає в місті Маріуполі Донецької області. Від Маріупольського-Орджонікідзевського виборчого округу № 137 (Донецька область).

ШИБКО Віталій Якович — історик, доцент кафедри історії і українознавства Державної металургійної академії України, член Соціалістичної партії України, проживає в місті Дніпропетровську. Від Самарського виборчого округу № 82 (Дніпропетровська область).

ШИШКІН Віктор Іванович — юрист, член Комісії Верховної Ради України у питаннях законодавства і законності, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Київського виборчого округу № 296 (Одеська область).

ШКРАБАК Павло Ананійович — агроном, директор міжколгоспного садівничого підприємства «Зоря Інгулу» Баштанського району Миколаївської області, член Комуністичної партії України, проживає в місті Баштанці Миколаївської області. Від Снігурівського виборчого округу № 293 (Миколаївська область).

ЩПЕК Роман Васильович — лісоінженер, міністр економіки України, позапартійний, проживає в місті Києві. Від Косівського виборчого округу № 200 (Івано- Франківська область).

ЩЕРБАНЬ Володимир Петрович — економіст, заступник голови виконавчого комітету Донецької міської Ради народних депутатів, позапартійний, проживає в місті Донецьку. Від Будьоннівського виборчого округу № 107 (Донецька область).

ЮРКОВСЬКИЙ Віталій Станіславович — учитель, викладач Конотопського будівельного технікуму, член Комуністичної партії України, проживає в місті Конотопі Сумської області. Від Конотопського виборчого округу № 346 (Сумська область).

ЯБЛОНСЬКИЙ Валентин Андрійович — ветеринарний лікар, викладач, проректор Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту, позапартійний, проживає в місті Кам'янці-Подільському Хмельницької області. Від Кам'янець- Подільського виборчого округу № 407 (Хмельницька область).

ЯВОРІВСЬКИЙ Володимир Олександрович — письменник, голова Комісії Верховної Ради України з питань Чорнобильської катастрофи, член Демократичної партії України, проживає в місті Києві. Від Світловодського виборчого округу № 228 (Кіровоградська область).

ЯГОФЕРОВ Анатолій Миколайович — інженер, директор орендного підприємства «Луганський машинобудівний завод імені Пархоменка», позапартійний, проживає в місті Луганську. Від Артемівського виборчого округу № 235 (Луганська область).

ЯКОВЕНКО Валентин Петрович — інженер-будівельник, заступник міністра сільського господарства та продовольства України, член Селянської партії України, проживає в місті Києві. Від Дунаєвецького виборчого округу № 412 (Хмельницька область).

ЯКОВЕНКО Олександр Миколайович — історик, завідуючий відділом Єнакіївської міської Ради народних депутатів, член Комуністичної партії України, проживає в місті Єнакієвому Донецької області. Від Єнакіївського виборчого округу № 124 (Донецька область).

ЯРОВЕНКО Володимир Сергійович — зоотехнік, голова колективного сільськогосподарського підприємства «Україна» Барського району Вінницької області, позапартійний, проживає в селі Матійкові Барського району Вінницької області. Від Барського виборчого округу № 53 (Вінницька область).

ЯРОШИНСЬКИЙ Богдан Харитонович — учитель, заступник глави Корецької районної державної адміністрації Рівненської області, член Української республіканської партії, проживає в місті Корці Рівненської області. Від Гощанського виборчого округу № 337 (Рівненська область).

ЯЦЕНКО Володимир Михайлович — інженер, заступник голови Комісії Верховної Ради України з питань Чорнобильської катастрофи, член Комуністичної партії України, проживає в місті Києві. Від Коростенського виборчого округу № 157 (Житомирська область).

Критично складне економічне становище в Україні потребує неупередженого аналізу джерел, причин та факторів нашого падіння, а також аналізу тих сил і процесів, які можуть його або підсилювати, або зупинити. Настав час узагальнень, які дадуть змогу зрозуміти природу наявних макроекономічних явищ і свідомо обирати шлях до відродження.

Джерела кризи

Економічна криза в Україні має тривалий характер. Її початком слід вважати 1980—1981 рр., коли середньорічний приріст валового суспільного продукту знизився з більш як 3% у попередні два десятиліття до 1,5—1,8%. Причини кризи полягають у неефективності колишньої затратно-марнотратної, планово-суб'єктивістської системи господарювання. Та система, як відомо, була нездатна сприяти розподілу товарів, капіталів і робочої сили згідно з реальними потребами суспільства. В результаті структура суспільного капіталу, його розподіл за галузями, а також якість капітальних об'єктів — за рівнем технологій, фізичним станом, окупністю витрат — прийшли у протиріччя із структурою і якісними запитами суспільного споживання. Зауважимо, що для України, як і для інших неросійських держав, які складали Радянський Союз, структура розподілу капіталу за галузями та робочої сили була додатково спотворена штучно сформованим попитом з боку підприємств і жителів Росії та інших колишніх республік (попит на потреби оборони, освоєння неосяжних північних та далекосхідних територій, амбіційні проекти у космосі і прокомуністичних афро-азіатських країнах тощо). У зв'язку з цим деформація структури економіки України просунулася далі, ніж у Росії, Польщі або Болгарії, а отже, і спад виробництва може бути глибшим. Україні необхідно не лише переорієнтувати виробництво на реальний внутрішній попит, але й виходити на нові зовнішні ринки, залишаючи попередні, раніше освоєні, що потребує технологічних корективів, додаткових витрат на маркетинг, стандартизацію, досягнення конкурентоспроможності продукції за затратами і цінами.

Криза, що розпочалася 12 років тому, набула чіткіших ознак на початку 1992 р. Після вивільнення з-під державного контролю переважної більшості цін і саморозпаду системи державного планового розподілу продукції криза діючих підприємств і непотрібність частини товарів стали відкритими, оголеними. Відбувся тектонічний розрив планової течії економічної кризи. Водночас (хоча це був певний часовий період) розірвалися тисячі колишніх господарських зв'язків. Вибуховий перехід до нового цінового рівня не дав змоги підприємствам своєчасно накопичити ресурси оборотного капіталу з тим, аби не переривати виробничий процес. Економіка ввійшла у стан шоку й донині не може вийти з нього. Темп падіння обсягу виробництва за два роки перевищив 35,0% (першим роком падіння національного продукту був 1991 рік, коли зниження досягло 4,0%), і ознак стабілізації не видно.

Довготривалість кризи зумовлена глибинністю тих протиріч, які утворилися в національній економічній системі (зрозуміло, що вони типові й для інших держав колишнього Радянського Союзу). Поки не буде змінено структуру і якість суспільного капіталу (перепрофілювання діючих підприємств, їх технологічне оновлення, будівництво нових виробничих та інфраструктурних об'єктів, попит на продукцію і послуги яких не задоволено, перенавчання і міжгалузеве переміщення працівників, реконструкція застарілих транспортних і комунікаційних систем), реального відновлення зростання виробництва не відбудеться.

Особливості й умови перебігу кризи

Досі криза не викликала до життя фактори структурного й технологічного оновлення. І якщо протягом перших років, аж до початку 1993 р., вона завдавала економічної шкоди підприємствам, не даючи завантажити створені виробничі потужності, то ось уже більше року перебіг кризи відбувається за умов фізичного руйнування цих потужностей. Причиною стала інфляція, що перевищила у грудні 1992 р. 50%, з липня 1993 р. — 60%, а з грудня 1993 р. — 90% рубіж. Як бачимо, інфляція має стійку тенденцію до підвищення (нагадаємо, що в червні 1992 р., до початку державної «фінансово-кредитної наркотизації» підприємств, приріст цін становив лише 20%).

Інфляція, що перевищує 40—50% на місяць, не дає змоги підприємствам оновлювати основний капітал. Про нове будівництво вже годі й говорити. Таким чином вона різко посилює темпи скорочення обсягів виробництва, а за умов гіперінфляції повністю блокує структурні перетворення в економіці.

Другою особливістю економічної кризи є ступенеподібний рух рівнів цін. Останні не мають планового зростання, а змінюються через певні часові проміжки (2—3 місяці), підвищуючись при цьому щоразу у 2—3 і 4—5 разів. Ми пережили уже 7 таких підвищень. Відбувається це внаслідок адміністративно-дозвільного порядку перегляду цін, а фактично — державного їх встановлення щодо більшості видів продукції (офіційно — 2/3 усіх цін). Суб'єкти господарювання й пересічні споживачі щоразу після перегляду рівнів цін впадають в інфляційний шок: їхні прибутки, доходи або заробітки виявляються надто малими, аби закуповувати матеріали, товари і користуватися послугами у попередніх обсягах. Це спричинює соціально-політичні вибухи й конфлікти, страйки, мітинги, голодовки тощо, що відбуваються з такою самою послідовністю, як і цінові стрибки.

Така ступенеподібна інфляція, з одного боку, порушує фінансові пропорції, що склалися до чергового підвищення цін, позбавляє підприємства оборотного капіталу, а банки — достатніх обсягів кредитних ресурсів. Виникають масові неплатежі й тромби у товарообігу. З другого боку, не вдається досягти рівноваги грошової і товарної мас: після встановлення нових цін сума вартості товарів перевищує суму платіжних засобів, а через деякий час, коли доходи підприємств і населення компенсуються державною емісією й зафіксовані ціни відстають од зростання грошової маси, товарна пропозиція виявляється недостатньою. З цього моменту стають дефіцитними і зникають з державної торгівлі товари і виробничого, і споживчого призначення.

Третьою «національною» особливістю економічної кризи в Україні є невиправдане зниження рівня життя людей, що триває вже понад три роки. За цей час їхній середній реальний доход скоротився приблизно на 45% (в той час як у багатьох найближчих країнах — Росії, Молдові, Латвії, Литві, Естонії — спостерігається зростання заробітків). Внаслідок такої тенденції занепадають галузі, що обслуговують людину. Так, сфера побутових послуг, за нашими оцінками, скоротилася на 70%, фізичний обсяг державної торгівлі — на 45, харчова промисловість — на 40, виробництво молочної продукції — на 50, одягу та взуття — на 55%.

Падіння рівня життя є прямим шляхом до скорочення внутрішнього ринку й подальшої рецесії товаровиробних підприємств через скорочення попиту на їхню продукцію. Якщо врахувати, що грошові заощадження людей практично розтанули (залишки в банках у реальному обчисленні скоротились у 10—12 разів), то платоспроможний попит населення скоротився більш ніж у 2,2—2,4 раза.

Падіння рівня життя людей відбувається, головним чином, з двох причин: а) внаслідок масштабного перерозподілу за допомогою бюджетного і банківського механізмів грошових доходів на користь сировинних галузей промисловості та військово-промислового комплексу; б) внаслідок розгорнутого нееквівалентного вивезення капіталів за кордон (і на Захід, і в Росію), яке здійснюють підприємства-експортери, що приховують валютну виручку за кордоном (лише близько 20% її суми в 1993 р. повернулося в Україну). А це вже «національні» особливості методів фінансово- валютного регулювання, до яких удається наш уряд.

Таке тристороннє фінансове тло економічної кризи в Україні (гіперінфляція, ступенеподібна зміна рівнів цін і падіння купівельної спроможності людей) не лише блокує дію внутрішніх стимулів та піднесення економіки, а дедалі глибше підриває її, робить дедалі нижчим рівень падіння виробництва. Можна прогнозувати, що у найближчі місяці під впливом гіперінфляції також прискориться скорочення виробництва товарів для внутрішнього споживання. Крім того, триватиме інтенсивний відплив інвалюти (через обмеження на імпорт, запроваджені урядом Кравчука — Звягільського, і погіршення внутрішньої економічної кон'юнктури). Отже, з цих причин у 1994 р. триватиме і зниження доходів населення України.

Характер перебігу кризи

Нинішній спад виробництва в Україні не супроводжується позитивними структурними змінами, тобто криза не має оздоровчого ефекту. Більш того, за головними напрямками вплив кризи економічно деструктивний.

Метроном

◆ — Дефіцит бюджету в першій половині 1994 року буде вищим, ніж у першій половині 1993 року і досягне 35—40% усієї суми витрат.

◆ — За півроку курс карбованця упаде до позначки 180—190 тис. крб. за 1 американський долар.

◆ — Скорочення виробництва уже в першому півріччі 1994 року призведе до масового безробіття. Слід очікувати також збільшення еміграції.

Від держави — ні голки, ні нитки...

Ні голки не просять у держави, ні нитки. Ні тканини, ні підкладки, ні хутра, ні гудзика. І в той же час вдягають її, рідну державу. Нехай не всю, нехай лише якусь частинку народу, але ж — вдягають. І дуже пристойно — у шуби, хутряні напівпальта, шапки модні. А ось і за пошиття із шкіри беруться. Там такі вже костюми й капелюшки розробили!.. І не скаржаться на те, що «рвутся связи». Навпаки, «связи» в них міцні, надійні, і стає їх щораз більше — у Прибалтиці, Білорусі, Росії...

Хто такі? Заготівельна, виробничо-збутова фірма «Перлина», яку очолюють Володимир Кошицький і Валерій Сушицький. У них не лише прізвища римуються, а й характери схожі: обидва справжні підприємці — енергійні, добре освічені, знають, чого хочуть і як досягти мети. Чимало років обидва віддали нудним «конторам», і тепер з подвійною, як мовиться, енергією кинулися у вир підприємництва.

Шиють у «Перлині» гарно і ціну правлять невисоку. Де, скажіть, вам пошиють чудову шубу із штучного хутра за 400—600 тисяч карбованців чи норкову шапку — за 700 тисяч?

— То нерозумно, — каже Володимир Кошицький, — тримати високу ціну і продавати дещицю. Треба брати масою...

Колектив фірми невеликий — трохи за два десятки чоловік. А виробляють за місяць продукції більш як на 100 мільйонів карбованців. Окрім речей, тут з відходів виготовляють чудові м'які дитячі іграшки. Недавно влаштували виставку-продаж отієї пухнастої «звірини» — то справжньої атаки покупців зазнали. Один з місцевих багатіїв, побачивши у вітрині величеного ведмедя, зупинив авто, зайшов до салону і без жалю виклав кількасот тисяч карбованців.

Але то лише окремі екземпляри такі дорогі, ціна інших іграшок — цілком доступна і не таким грошовитим покупцям. Мало того, «Перлина» аж ніяк не думає наживатися на дітях. Перед Новим роком, наприклад, для дітей-сиріт фірма безплатно пошила шапок і шубок на 10 мільйонів карбованців.

То що ж, запитає читач, ото так живуть собі, приспівуючи, і не мають жодних проблем?

— Є проблеми, — каже Володимир Кошицький, — де їх нині немає? Податки душать — залишаються сльози на розвиток виробництва та зарплату. Дуже мало виробничих площ — 300 квадратних метрів. Зверталися кілька разів до міської управи з проханням допомогти в оренді приміщення, але два колишні великі начальники пошили собі куртки й шапки, навіть не сказавши «спасибі», і на цьому все скінчилося. А навіть поруч з нами є приміщення бібколектора, де чималий надлишок місця...

У колективу «Перлини», де панує дух творчості, енергійної роботи (бо все тут не чиєсь, а своє), багато добрих задумів на майбутнє. Хочеться їм відкрити... вареничну. Та не забігаловку, а сучасний харчувальний заклад, про який знало б усе місто...

— А що, хіба погано? — запитують. — Чим ми гірші від німців чи американців? Хочемо і будемо також жити полюдському...

Цілком правильно: якщо всі захочемо — то будемо. Та ще як держава не відбиватиме охоту, а навпаки.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Звичайнісінське чаклунство

Любава... Це ніжне ім'я відоме далеко за межами столиці. Бо жінка ця не хто-небудь, а чарівниця. Жінкам вона допомагає стати ще привабливішими, а чоловікам — респектабельнішими та репрезентативнішими. Як саме? А так. В костюмі від «Любави» ви ніколи не скидатиметеся на новорічну іграшку, а ваш супутник — на потомственого портового вантажника.

Таємницю фірми її головний дизайнер Володимир Несміян нам не розкрив. Інакше — що ж то за таємниця? Але, як ви здогадуєтеся самі, до ножиць треба голови. Решта — звичайнісінькі чаклунські «штучки».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

економічної кризи

По-перше, не відбувається прискореного скорочення застарілих традиційних виробництв, їх обсяги знижуються такими ж самими темпами, як і в цілому в промисловості. Новітні виробництва та технології або не набувають поширення, або їх не більшає за масштабами застосування і функціонування. Таким чином, заблоковано ті структурні зрушення, які можуть пожвавити темпи розвитку всієї економіки, а в подальшому — знизити питому енерго- й матеріаломісткість промисловості, сільського господарства і транспорту.

По-друге, не відбувається перетворення функціонуючого національного капіталу із виробничої форми на фінансову: підприємства і населення не вкладають свої гроші в банківські депозити й цінні папери, а прагнуть швидко отоварити їх. Крім того, спостерігається підвищений попит на гроші, передусім на банківські кредити (що характерно, як правило, для стадії економічного піднесення, а не для спаду). Такий стан фінансової системи — це стан консервації діючого виробництва, а не його оновлення. У суспільстві не з'являються джерела інвестицій у нові галузі й види діяльності.

По-третє, не відбувається збільшення виробництва у тих галузях, які надають товари й послуги населенню, тобто там, де соціалістична система постійно відтворювала дефіцит пропозиції. Навпаки, саме в цих галузях спад виробництв найбільший. Доки така тенденція триватиме, Україна приречена на високу інфляцію через хронічний товарний дефіцит і на подальше падіння обсягів внутрішнього валового продукту (через скорочення місткості внутрішнього ринку)

Водночас варто зазначити, що певні структурні зрушення відбуваються, хоча вони не мають поки що позитивного характеру. Найбільші структурні зрушення спостерігаються між галузями, які основну частину продукції та послуг експортують, і галузями, що зорієнтовані на внутрішньоукраїнське споживання. Перші, природно, мають кращі можливості і намагаються їх максимально використати. У таких галузях (насамперед, нафтопереробці, металургії, хімії, суднобудуванні, морському, авіаційному й автомобільному транспорті) обсяги виробництва майже не скорочуються, а платня найвища. Проте така тенденція поки що не сприяє економічній стабілізації через неповернення доходів від експорту. Фактично відбувається експорт капіталів за умов гострого дефіциту внутрішніх інвестицій. Тільки після забезпечення повернення коштів від експорту (за умови збільшення або хоча б збереження експорту) зазначені структурні зрушення сприятимуть стабілізації і фінансів, і всього внутрішнього виробництва. Якщо цього не станеться, то найближчим часом внутрішній ринок оголиться настільки, що зупиняться практично всі галузі інвестиційного й споживчого профілів.

Друге досить значне структурне зрушення випливає із процесу часткової переорієнтації експортерів зі сходу на захід. Вона пов'язана, по-перше, із скороченням попиту з боку російських покупців (через таку саму за природою, як у нас, кризу й початок структурних перебудов в російській економіці, зокрема, у напрямку демілітаризації); по-друге, з більшою привабливістю продажів у країни зі стабільною й конвертованою валютою та стабільною й передбачуваною соціально-політичною обстановкою. Оцінка наслідків такої переорієнтації не може бути однобічною. З точки зору поточних вигод і передумов внутрішньої економічної стабілізації її слід вважати позитивною, а щодо довгострокових інтересів українських підприємств, то така надмірна переорієнтація на інші ринки може призвести до негативних результатів через велику територіальну віддаленість, уже досягнуте задоволення попиту або меншу місткість ринків в інших регіонах.

Третє і найсуттєвіше структурне зрушення відбувається за лінією розмежування динаміки обсягів виробництва у державному і приватному секторах національної економіки. У першому секторі, як відомо, відбувається абсолютне падіння, у другому — абсолютне піднесення. З цього можна було б зробити висновок, що відродження національного господарства забезпечуватиметься тільки зусиллями нових недержавних підприємств. Але робити такий висновок передчасно. Приватний сектор сьогодні в основному становить непромисловий капітал, зростання в цьому секторі не спричинює загальне піднесення економіки й збільшення доходів населення. Тільки після фінансової стабілізації можливим буде активне впровадження приватного капіталу як інвестицій у промисловість, сільське господарство, будівельну індустрію. Якщо інфляцію не буде приборкано, то випереджальне зростання обороту в приватному секторі й дедалі вищий рівень доходів працівників приватних підприємств будуть щобільше відриватися від заробітків людей, які працюють на державних підприємствах. А це детонатор майбутніх соціальних невдоволень. Крім того, структурна перебудова економіки виключно на базі нового приватного сектора можлива лише за умов банкрутства великої кількості підприємств державної власності. Це, з одного боку, призведе до величезних економічних втрат, а з другого — подовжить період трансформації не на одне десятиліття. Ні суспільство, ні держава цього не витримають.

З точки зору довгострокової перспективи, сьогоднішня криза небезпечна і погіршенням якості робочої сили через випереджальне скорочення фінансування гуманітарних галузей — освіти, охорони здоров'я, культури, науки, охорони природи. Об'єктивні умови зменшення фінансування (скорочення доходів бюджету через падіння прибутковості підприємств і доходів населення) тут помножуються на суб'єктивні фактори (неефективна податкова політика, розподіл коштів бюджету на користь інших сфер, дискримінація недержавного гуманітарного сектора тощо).

Якщо в подальшому з'явиться дефіцит кваліфікованих знань, моралі й професіоналізму, то це ускладнить відродження і переозброєння економіки, досягнення нею конкурентоспроможного рівня.

Погляд у недалеке майбутнє

Несприятливе гіперінфляційне тло і падіння життєвого рівня людей в Україні стають на заваді силам, здатним зупинити падіння виробництва. Тому руйнування економіки триватиме, і дедалі нижчою буде та точка, що позначить нижній поворотний рівень кризи. Так триватиме доти, доки не будуть приборкані зазначені вище руйнівні процеси.

З урахуванням викладеного вище слід розглянути можливості, що виникатимуть у 1994 р. Головними завданнями для країни стали скорочення дефіциту бюджету, припинення непродуктивних державних витрат і фінансування збиткової і безгосподарності. Крім того, одним із найактуальніших є питання розширення експорту і збільшення надходжень твердої іноземної валюти.

На жаль, планово-бюджетні документи уряду Кравчука — Звягільського ставлять під сумнів перспективу успішного розв'язання перелічених завдань. Можна припустити, що дефіцит держбюджету в першій половині 1994 р. буде вищим, ніж у першій половині 1993 р. і досягне 35—40% усієї суми витрат. Таке припущення грунтується на тому, що поменшає бюджетних надходжень через підвищення податків, а також через падіння обсягів і прибутковості виробництва.

Введені діючим нині урядом правила адміністративного вилучення валютної виручки підприємств за заниженим курсом ще більше послаблять експортні можливості України. Це істотно скоротить обсяги закупівель сировини й товарів у Росії і збільшить дефіцит торгового балансу на цьому напрямку приблизно до 3 млрд. доларів.

Адміністративне вилучення валюти разом із штучними бюрократичними обмеженнями (ліцензуванням, підвищеними тарифними платежами) імпорту змусять власників іноземної валюти ухилятися від повернення коштів в Україну. Очевидно, сума неповернень зросте ще на 2—3 млрд.доларів. А це ще відчутніше знизить курс карбованця: за півроку він упаде до позначки 180—190 тис. крб. за 1 американський долар.

Отже, можна зробити висновок, що найближчими місяцями 1994 р. темпи інфляції не скоротяться нижче позначки 65% за місяць. За таких обставин не виникатимуть передумови технологічного оновлення і структурних змін позитивного характеру.

Не слід очікувати від нинішнього складу Кабінету міністрів і масового введення нових організаційних форм господарювання на підприємствах, включаючи приватизацію. За таких умов протягом 1994 р. не можуть бути уповільнені темпи падіння обсягів виробництва. З певністю можна стверджувати, що протягом перших шести місяців цього року спад виробленого обсягу внутрішнього валового продукту залишиться на позначці 15—20%.

Інфляція відбуватиметься у вигляді постійно повторюваних через кожні 2—3 місяці разових адміністративних стрибків цін на 300—400%. При цьому слід очікувати збільшення емісійних викидів Національного банку, які сумарно збільшаться за перше півріччя 1994 р. майже в 10 разів. Така ситуація ще більше дестабілізує систему розрахунків і платежів між підприємствами. На тлі ще глибшого скорочення виробництва це призведе до зупинення багатьох підприємств. Уже в першому півріччі 1994 р. такі зупинки призведуть до того, що масове безробіття стане реальністю. Працівники будуть позбавлені можливості одержувати хоча б мінімальну заробітну плату. Слід очікувати також збільшення еміграції.

Рівень життя людей істотно знизить подальша розбіжність між зростанням цін на товари й послуги для людей і збільшенням сум заробітків, пенсій і грошової допомоги. Особливо різко зменшаться реальні доходи тих, хто одержує гроші з бюджету й пенсійного фонду, надходження до яких скоротяться. Погіршиться фінансування оборони, державного управління, установ соціальної сфери. Якщо у другому півріччі 1994 р. ці процеси не вдасться зупинити, то під загрозою опиниться сама державність України.

Володимир ЛАНОВИЙ,
доктор економічних наук.

Електроенергія подорожчає?

Міненерго за участі Національного диспетчерського центру електроенергетики України і Науково-технічної спілки енергетиків та електротехніків провело недавно нараду, на якій керівники і фахівці галузевих та інших установ обговорили проблеми формування тарифів на електроенергію. Йшлося передусім про те, що встановлені сьогодні тарифи через подорожчання палива не відображають реальних витрат енергетиків на вироблення електроенергії і тепла, оскільки введення тих тарифів відстає від розрахованих строків. Між тим у витратах на вироблення і передачу електроенергії вартість палива перевищує дві третини.

Зазнають енергетики збитків і через те, що тариф на електроенергію для населення в 3,3 раза, а на тепло — в 14 разів нижчий за їх собівартість. А 70 відсотків населення мають ще й пільги у платі за електроспоживання. Це спричинило штучне зростання цін на електроенергію для промисловців і погіршило їхнє фінансове становище. Їх дебіторська заборгованість енергетикам перевищила два трильйони карбованців. Стають неможливими не тільки розвиток енергетики, а й її стабільна робота.

Різні організації України ведуть пошуки найліпшої тарифної системи для умов переходу економіки до ринку. Але їхні дії нескоординовані, і завершених розробок досі немає.

Французька енергетична компанія «Електросіте де Франс» уже рік на замовлення Комісії Європейської співдружності проводить тарифні дослідження в Україні. Вона запропонувала свій підхід до формування тарифної політики, але наші фахівці схиляються до думки, що Україна не зможе скористатися ним ще принаймні кілька років.

Учасники засідання висловилися за зміни в механізмі формування тарифів для населення і сільського господарства, їх щомісячний перегляд, створення спеціалізованого органу з питань тарифних розрахунків, заснування координаційного центру з досліджень тарифних систем, забезпечення «державного фінансування і залучення зарубіжних інвестицій для створення ефективної системи тарифів на тепло й електроенергію. Рекомендації з цього приводу вони вирішили надіслати Верховній Раді й урядові України.

Олексій БРЕУС.

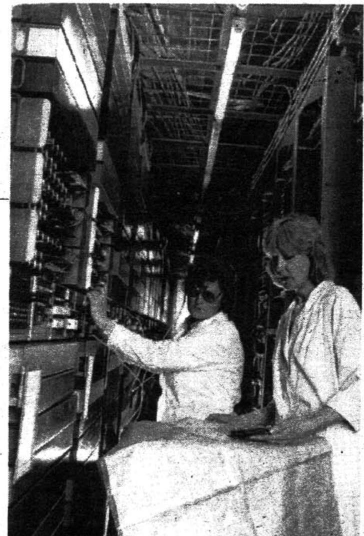
Від 80 до 700 тисяч

Вінниця. Близько двох місяців тому телефонна мережа обласного центру та району перейшла на шестизначну нумерацію телефонів. Позаду величезний обсяг робіт — вишукування значних коштів, придбання потрібної сучасної техніки, її монтаж та наладки, підготовка кадрів для обслуговування.

Що це дало місту, його мешканцям? До загальноміської мережі вже підключено АТС-26 на 10 тисяч номерів, буде поліпшено якість зв'язку, а головне — перспектива. Якщо нині у Вінниці — майже 80 тисяч абонентів, то з переходом на шість знаків відкривається можливість для зростання кількості користувачів телефонів до 700 тисяч.

У системі електрозв'язку міста працює чимало досвідчених, відданих справі спеціалістів. Один з таких — Зінаїда Степанівна Ланова. Тепер вона — інженер першої категорії, спеціаліст та організатор з глибокими знаннями. Не без її впливу здобула вищу технічну освіту Ольга Володимирівна Слічка, яка прийшла працювати до системи електрозв'язку після технікуму 1981 року.

Фото О.ГОРДІЄВИЧА (Укрінформ).

Острівець надії в океані є

Так вважає директор Дружківського машинобудівного заводу Євген Костянтинов

Це підприємство на півночі Донеччини було і залишається основним постачальником механізованого кріплення, шахтних електровозів, деякої іншої техніки для України, а головне — країн СНД. Тут вчасно зорієнтувалися на ринки збуту своєї продукції. Ще два роки тому почали напрацьовувати конструкції тієї техніки, яку раніше випускали в Росії, СНД. Це, звісно, вплинуло на профіль замовлень. Зокрема, дружківці освоїли випуск механізованого кріплення КМ-98, яке раніше виготовляли на Кам'янському машзаводі, що на Донщині. Далі пішли вагонетки, стрілочні перевози, тощо. До речі сказати, що майже всі комплектували Дружківський завод отримує з рідної України.

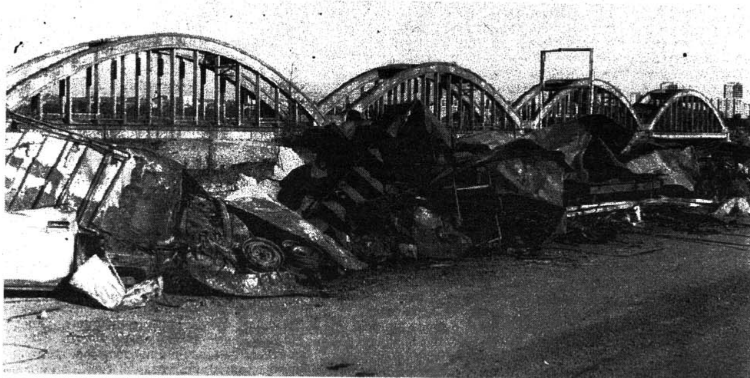
— Останні наші розробки — лише в інтересах споживачів нашої техніки, найкращі наші спеціалісти працюють «на шахти Донбасу», на енергетику, що переживає кризу, — сказав директор Є.Костянтинов. — Тільки б не заважали нам. Певен, стан нашої економіки можна поправити. Адже навіть сьогодні у нас — величезний потенціал!

Юрій ДОЦЕНКО.

ЗГАСЛЕ СОНЦЕ В НЕБІ АПСНИ

(Початок на 1-й стор.)

Хто сказав, що у війни нежіноче обличчя? Хіба вона має обличчя? Звірячий оскал, дика потвора, жорстока хтивість — хочу жертв, нових жертв, більше жертв...

14 грудня 1992 року один з двох вертольотів, переповнених біженцями з блокованого грузинськими військами, холодного і голодного абхазького міста Ткуарчал (Тكварчелі) — дітьми віком від тижня до 11 років, вагітними жінками і стариками, не долетів до Гудаути. Його збили тепловою ракетою в районі гірського села Лати. Мені показали місце, куди врізався охоплений полум'ям вертоліт. Випалена яма, наче рана на ніжній зелені гори... На той час жителі Абхазії вже звикли до вигляду смерті — їх не жахало небо, що сіяло не градом, а бомбами, не шокували танки на подвір'ї рідних осель, не лякало виття снарядів: кажуть, на війні дуже швидко притуплюється відчуття смерті і сприйняття жахів. Але палаючий вертоліт над небом Лати пробудив людей від амнезії: понад 60 трупів жінок і дітей для маленької Абхазії — прірва втрат. «Латську трагедію» назвали найчорнішою сторінкою війни.

Іноді прокинусь на світанку
Й наче чую, плаче десь дитя,
З-під землі тихесенько благає:
«Люди, поверніть мене в життя»...

«Баладу про спалений вертоліт» місцевої поетеси Тамари Бібулатової прочитала мені маленька дівчинка, сухумська школярка. Вона вірить: це шепоче з-під землі її двоюрідний братик, збитий над Латою.

Ці жінки на портретах — також з палаючого вертольота. Прекрасними вони залишилися на знімках та в пам'яті. Обвуглені тіла безневинно убієнних перевезли і поховали в братській могилі в приморському парку Гудаути.

В автоматних прицілах не лише живі. Навіть мертві не мають спокою від війни. Пам'ятник 18-річній стюардесі Наді Курченко густо прошитий кулями. Хто цього разу цілився в тебе, Надю? Кого захистила ти своїми кам'яними грудьми — солдата, просто перехожого, цікавого до війни підлітка? Втім, і підлітки стали солдатами, в одній роті воювали ось ці бійці абхазької армії Віктор Шулумба і його 14-літній син Дмитро. Воювали з перших днів війни до ... Хотілося б написати, останніх. Але луна від пострілів ще котиться горами Абхазії. Маленька Апсни — країна душі — ще досі вмивається кров'ю загиблих.

Тим, хто бачив Абхазію до війни, важко забути море і пальми в Гаграх, сухумську набережну, реліктові сосни Піцунди, величний Новий Афон — весь цей благословенно-мандариновий край. Я ж згадую свіжі могили і руїни Сухумі, заміновані мандаринові сади і чайні плантації. В Києві сняться мені одягнені в чорне абхазькі матері і підірвані на мінах діти. Сняться поранені мости і спалені села. Хлопчаки і жінки з автоматами, біженці з винувато-благальними обличчями , що повертаються через Інгурі додому ... Домовини з прахом тих, хто заповідав поховати їх у рідному селі....

Один мудрий горець, столітній абхазький довгожитель,сказав мені : «Війна починається не з пострілу. Війна народжується в серці людей. Це вже потім з'являються кулі...» Погляньте на згасле сонце в небі Апсни. І прислухайтеся до власних сердець...

Людмила КОХАНЕЦЬ.

МАРТІН ХАЛЛКВІСТ СЛІВ НА ВІТЕР НЕ КИДАЄ

Під час першого свого перебування у Запоріжжі влітку минулого року Надзвичайний і Повноважний Посол Швеції в Україні Мартін Халлквіст обіцяв запорізьким бізнесменам привезти в гості представників ділових кіл своєї країни.

І слова дотримав. Усі члени делегації від концернів «Тетра Лаваль», «Асеа Браун Бовері» і «Сандвік», фірм «Екстрако», «Ерікссон» і «Сунде-Дефібратор» шведської Торгової Ради мали в Запоріжжі діловий інтерес.

Торгівля Швеції з країнами Східної Європи досить обмежена — 3 відсотки загального товарообігу. Дуже малий його обсяг і з Україною, — констатував Мартін Халлквіст. — Навіть з огляду на те, що торік він і подвоївся: ми продали Україні товарів лише на 20 мільйонів доларів, а купили на 5 мільйонів.

На прийомі в обласній державній адміністрації шведські бізнесмени відзначили, що останнім часом кількість великих контрактів між нашими країнами зменшилася. І це — не біда, а добра ознака ринкової економіки: з'явилося більше дійових осіб, які започатковують прямі контакти і укладають комерційні угоди, вигідні для обох сторін. До речі, фірма «Ерікссон» розраховує вже найближчим часом підписати контракт на будівництво у Запоріжжі телефонної станції на 10 тисяч номерів. Хороші шанси на співробітництво має концерн «Тетра Лаваль», який добре заявив про себе у Києві, побудувавши фабрику з виробництва пакувальних матеріалів, та Львові, де допоміг налагодити випуск концентрованих соків у своїй упаковці. Ще одним підтвердженням того, що шведи готові не на один день прийти на український ринок, є бажання мати власні представництва та офіси в Києві фірм концерну «Сандвік Коромант».

Шведів цікавить не національна належність партнерів і постачальників, — підкреслив начальник відділу Торгової Ради Ян-Улоф Нюстром, — а висока якість, нормальна ціна і швидкість доставки.

Володимир ДУПАК.
Запоріжжя.

Лікарі — за платну медицину

Дефіцит коштів у бюджеті Чернігова, катастрофічне становище в лікувальних установах і закладах активізували депутатів-медиків, які на черговій сесії міської Ради заявили: потрібно терміново вводити частково оплачувану медичну допомогу населенню. Відбулася гостра дискусія, у якій перемогли прихильники соціального захисту. Вони запропонували ще один радикальний захід — скоротити посади двох заступників голови міськради і на 20 відсотків — штат міськради загалом. Сесія вирішила поки що відмовитись як від платної медицини, так і скорочень. Кошти на лікувальні установи та заклади направлятимуть пріоритетно з надходжень до бюджету.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Кордон все-таки треба облаштувати

У Чернігові створено координаційну раду з питань розбудови державного кордону в Чернігівській області. До неї увійшли керівники митного прикордонного загону, облдміністрації, міліції, будівельних та інших служб. Як зазначалося на нараді, прикордонні переходи найближчим часом мають стати візитними картками України. Адже нині вони вражають своєю необлаштованістю, антисанітарією, псують настрій як митникам і прикордонникам, так і громадянам Росії, Білорусі та нашої країни.

МІНЯЮ ГОРІЛКУ НА ВОДУ

Засвідчу як львів'янка: той із друзів чи прихильників таланту, який телефонує мені за п'ять хвилин до дев'ятої ранку чи вечора, ризикує потрапити в опалу. Бо саме в ці хвилини я намагаюся чимскоріш закінчити прання чи миття посуду й наповнити водою миски, банки. Рівно о дев'ятій вечора (або ранку) воду у Львові відключають — аж до шостої ранку (чи вечора). Була в мене якось прикрість — залишилася без жодної краплини води і довелося помити руки... горілкою.

Уже четвертий рік львівська міська влада намагається розв'язати проблеми з водою. Для цього необхідно збудувати водозабір у Золочівському районі. Були численні експертизи, переговори із сільрадами й мешканцями їхніх територій, був, зрештою і арбітражний суд, згідно з рішенням котрого під будівництво відведено земельну ділянку. Та техніку до будівельного майданчика довелося доправляти з допомогою загону «Беркут». Діалог із сільськими пікетувальниками (державою й надалі намагаються управляти «кухарки») завершився поразкою влади. Міська адміністрація висунула ряд претензій до обласної, а також до голови обласної організації УРП Олега Павлишина, який став поміж «Беркутом» і людьми, мовляв, заради власного політичного капіталу. У відповідь прес-центр УРП заявив, що насправді Олег Павлишин мав добрий намір унеможливити провокацію і що жителі ряду сіл таки мають підстави побоюватися зникнення води в криницях. А підприємства Львова чомусь споживають питну, а не технічну воду, та ще й без лічильників.

Уже вкотре економічну проблему розв'язують політичними методами, і мер Львова Василь Шпіцер заявив на прес-конференції, що має твердий намір покласти цьому край. Він мав розмову з цього приводу з Президентом України Леонідом Кравчуком, з керівництвом обласної держадміністрації, за вказівкою якої припинено роботи на Верхньобузькому водозаборі та виведено техніку з будівельного майданчика. Львівська міська адміністрація вимагає від винних відшкодувати роботи й інформує про те, що на перше квітня цього року збитки від простою становлять 1,8 мільярда карбованців і збільшуються щодня на 84 мільйони карбованців. Властям начебто вдалося домовитися, та що робити із сільським населенням? Подейкують, що варто відправити на переговори в села самих львів'ян. Щодо мене — то я готова. І навіть прихоплю з собою оту горілку. Може, вдасться обміняти її на воду.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Львівська область.

Продиктовано в номер

Голова проти представника

Безкомпромісною обіцяє бути боротьба за посаду голови Запорізької облради. Хтозна, скільки всього буде кандидатів на пост «господаря області», але вже сьогодні відомі імена головних претендентів. Це — нинішній голова облради В.Похвальський та представник Президента України в області Ю.Бочкарьов.

Вийшли в поле... шахтарі

10 з 18 районів Луганської області до 22 квітня завершили сівбу ранніх зернових.

До дефіциту пального додається ще й дефіцит кадровий. Керівникам господарств доводиться звертатися по допомогу до городян. Так, у радгоспі «Комсомолець» Сватівського району за штурвали тракторів сіли шахтарі з міста Кіровка, у радгоспі «Ювілейний» Білокуракінського району — робітники Лисичанського содового заводу.

Допомога «швидкій допомозі»

Незвичайне торжество відбулося на площі перед приміщенням швидкої медичної допомоги у Кривому Розі. Голова міськвиконкому Юрій Любоненко вручив представникам служби ключі від 16 японських «Мазд» і чеських «Шкод», що були вишикувані тут же.

Ці автомобілі, як відомо, за купони не купиш. А валюти виконком не має. Оперативно виручили рудоуправління «Суха Балка» та імені Кірова. Вони виділили валюту для придбання автомобілів «швидкої допомоги», а виконком розрахувався з ними карбованцями.

Наруга над святим і вічним

При в'їзді до села Колодяжного, в якому жила і творила Леся Українка, з боку Луцька й Ковеля, стояли пам'ятні знаки з бронзовими барель'єфами із зображенням великої поетеси українського народу. Нині цих барель'єфів немає. Чиясь злочинна рука зірвала їх. Комусь потрібна була бронза.

Нещодавно у луцькому парку культури і відпочинку скидали з постамента пам'ятник Лесі Українці. А на березі озера Нечимного, де ще й сьогодні прадавній ліс пам'ятає дядька Лева, спалили будиночок з експозицією про життєвий і творчий шлях поетеси.

Липові «зелені»

Ринки України дедалі цілеспрямованіше запруднюються фальшивими доларами. Не виняток і ужгородський. Днями працівники міліції затримали ніде не працюючого мешканця обласного центру Адальсерта К., котрий намагався реалізувати фальшиву 100-доларову купюру. Під час обшуку в нього вилучено ще 2 570 «зелених», 900 з яких теж липові. Разом із валютою у міняйла знайшли і газові пістолети.

«Обпікся» й сезонний робітник з Тячева Олександр Лакатош, котрий придбав у невідомих осіб 100 німецьких марок та 50 доларів США: гроші були підроблені. Лакатош тут-таки вирішив їх позбутися: 50 «баксів» продав довірливому односельцю Михайлу Н., а марки залишив у заставу барменові місцевого ресторану «Україна». Тепер аферисту доведеться відповідати перед правоохоронними органами.

Свій внесок у насичення ринків фальшивою валютою вирішив зробити й громадянин Росії Олександр Н.: намагався перевезти через україно-словацький кордон у схованці власного автомобіля 4400 липових доларів.

З усіх цих фактів випливає: слід бути обережними, купуючи валюту у міняйлів. Бо частішають випадки, коли клієнта просто обдурюють.

Микола ГОРВАТ.
Ужгород.

Кілька слів про народження модельєрів

На базі Київського ПТУ № 50 відкрився учбово-виробничий салон, який, за прогнозами директора училища Тамари Ткачової, має шанси стати молодіжним центром. Майбутні швейники демонструватимуть і продаватимуть свої моделі, надаватимуть консультації швачкам-початківцям, допомагатимуть з викрійками, шитимуть одяг на замовлення. Планується створити творчу групу, яка розроблятиме оригінальні моделі одягу, що потім виготовлятимуть (і це також є у планах) на невеличкій швейній фабриці.

Фото **Сергія КОВАЛЬЧУКА.**

Тільки результати

Футбол. Першість країни, перехідна ліга. 21 тур. «Фетровик» — «Електрон» — +:- (неявка гостей), «Бескид» — «Сіріус» — 1:0, «Авангард» — «Гарт» — 0:1, «Хутровик» — «Нива» — 0:0, «Промінь» — ФК «Львів» — 0:2, «Медик» — ЦСК ЗСУ — 0:3, «Торпедо» — «Фрунзенець» — 0:0, «Віктор» — «Сурож» — 2:0.

АКАДЕМІЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ВИБОРИ

Академія технологічних наук (АТН) України повідомляє, що в травні 1994 року відбудуться вибори дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів АТН України. Умови висунення та дані про наявність вакансій і перелік потрібних документів будуть оголошені через електронно-комп'ютерну газету «УСЕ — ВСІМ».

Телефон для довідок: 266-62-12.

Президія АТН України.

АНОНС

Перший фестиваль інвалідів буде у Києві

Міністерство соціального захисту населення України відрізняється від інших міністерств тим, що має спеціальний під'їзд для інвалідних колясок. А також — бідніше і чуйніше за решту. Цього разу воно виступило з ініціативою провести перший Всеукраїнський благодійницький фестиваль творчості інвалідів (1 та 2 груп). І долучило до справи міністерство культури, Федерацію незалежних профспілок, громадські організації інвалідів, театр «Софію» тощо.

Якщо знайдуться спонсори, фестиваль відбудеться у Києві з 13 по 16 травня. Якщо не знайдуться... все одно відбудеться, тільки скромніший. Про це й повідомив 20 квітня на прес-конференції організаційний штаб (у міністерстві соціального захисту). В такому разі, він матиме значно вищий виконавський рівень, бо до участі допускатимуть тільки непересічні таланти. Але тисячі людей, позбавлених елементарного щастя бачити, чути, ходити власними ногами і говорити, не зможуть виступити на сцені палацу «Україна», на майдані Незалежності чи у Центральному парку відпочинку. Отож штаб шукає щедрі душі, яких в обласних центрах, де всі регіональні огляди профінансовані винятково спонсорами, чомусь значно більше, ніж у столиці. За попередніми даними, у фестивалі візьмуть участь 350—400 чоловік, зокрема і діти. В Українському домі працюватиме виставка художньо-прикладного мистецтва, де буде виставлено й картини, намальовані зубами. Поширюватимуться зшитки поетів-інвалідів.

Наприкінці прес-конференції головний режисер-постановник, заслужений артист України Дмитро Мухарський закликав грошовитих людей, скориставшись досвідом банку «Україна» та ощадбанку, звернутися за телефоном: 212-35-93, щоб узяти участь у фінансуванні фестивалю.

До свята залишається менше місяця.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Комісія у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни при Президії Верховної Ради України з глибоким сумом сповіщає, що 25 квітня 1994 року на 81-му році життя помер колишній командир партизанського з'єднання імені Щорса Герой Радянського Союзу ЗБАНАЦЬКИЙ Юрій Олефирович і висловлює щирі співчуття рідним і близьким покійного.

Комісія у справах колишніх партизанів при Президії Верховної Ради України з глибоким сумом сповіщає про смерть члена Комісії, колишнього командира партизанської бригади ЯРОМОВА Володимира Петровича і висловлює щире співчуття рідним та близьким покійного.

Продиктовано в номер

Не поспішайте, панове!

Відразу по закінченні севастопольських переговорів щодо поділу ЧФ російська сторона в особі президентського прес-секретаря В. Костікова вибухнула звинуваченнями на адресу України. Мовляв (цитую його заяву), «на Україні не розуміють реалії, втрачають контроль над ситуацією, є непослідовними у своїх діях...» А найбільш грізно пан Костіков висловився з приводу нібито «натяків» української сторони про можливість розв'язання проблеми ЧФ за допомогою третьої держави. «Росія тут не потерпить жодного втручання зі сторони», — заявив він.

Бачите, вже й про третьосторонне втручання заговорили... Дивно, що така досвідчена людина, як прес-секретар російського Президента, забув відоме прислів'я про те, коли саме потрібно поспішати. Адже Л.Кравчук буквально через день в інтерв'ю українським засобам масової інформації, відповідаючи на запитання, чи потрібна третя сторона під час поділу флоту, сказав однозначно: це лише справа двох незалежних держав.

І все ж у Москві поспішають. Мабуть, комусь це дуже вигідно. Тим часом, за словами Л.Кравчука, остання зустріч міністрів оборони України й Росії в Криму мала робочий характер і не може слугувати остаточною оцінкою щодо поділу Чорноморського флоту. Він підкреслив: є безпідставною заява П.Грачова телекомпанії «Останкіно» про те, що Україна змінила свою позицію.

Леонід Кравчук нагадав: «Згідно з Ялтинською угодою, флот повинен бути поділений навпіл. Проте, виходячи з сьогоднішніх реалій, Україна візьме лише 15–20 відсотків кораблів. Інша частина піде на погашення її боргів Росії, або буде реалізована якимось іншим чином».

Заторкнувши питання про базу російських кораблів, Президент натолосив, що наполягатиме на їхньому розташуванні у Севастополі. А базою українського флоту, вважає він, може стати Балаклава. І цю пропозицію Л.Кравчук обстоюватиме на майбутній зустрічі з Б.Єльциним. «Як би я не поважав міністрів оборони обох держав, проте питання щодо ЧФ повинні вирішувати президенти й уряди», — підкреслив Президент України.

Ігор ГРУШКО.

P.S. Виступаючи на прес-конференції у Москві після переговорів, міністр оборони РФ П.Грачов зробив таку заяву: незважаючи на безрезультатність севастопольської зустрічі, переговори необхідно продовжити на більш високому рівні. У них повинні брати участь перші віце-прем'єри або навіть глави урядів двох країн.

Можливе похолодання?

Адміністрація Президента США Б.Клінтона переглядає політику щодо Росії, повідомив журнал «Тайм». Причина — критика звідусіль Білого дому за те, що він є дуже поступливим у відносинах з Кремлем, та зокрема з Б.Єльциним. Експерти американської адміністрації протягом місяця працювали над дослідженням можливого розвитку подій у Росії. Представник Білого дому заявив, що матеріали цього аналізу вже передано на розгляд Президента США і його головних радників із зовнішньополітичних питань.

...І покращиться діагностика

Від імені японського уряду Надзвичайний і Повноважний Посол Японії С.Суедзава вручив медичне обладнання Центрові радіаційної медицини України — прилади для ультразвукової діагностики, хімічного аналізу, ендоскопи, мікроскопи — на суму 2 мільйони американських доларів. «Ми підібрали найкращі моделі, які дадуть щонайбільшу користь для лікування постраждалих, — сказав С.Суедзава. — Крім того збираємося ще передати Центрові прилад для магнітно-резонансної діагностики. Будемо й надалі допомагати Україні у подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи». Посол висловив надію, що за допомогою цього обладнання Японія зможе зробити свій скромний внесок у розв'язання однієї з найсерйозніших проблем нашої країни.

ПРО РЕЦЕПТ ПРОФЕСОРА ПРЕОБРАЖЕНСЬКОГО,

або Про страшну таємницю, що її розповіла одна газета

Якщо ви хочете полоскотати собі нерви, розпочинайте читання центральних і провінційних російських газет не з хроніки подій, а з української теми. Будь-які жахливі історії про гангстерів та їхні діяння тьмяніють порівняно з тим, що розкажуть вам статті й репортажі з України. То флагман комсомольської преси повідомляє про криваві задуми «українських імперіалістів», які ось-ось розпочнуть війну проти бідолашної Росії, то якийсь там Ф.Михайлов у бульварних лужковських «Курантах» голосно дзвонить про «посягання українських націоналістів на споконвічні російські землі».

Та з «полум'яними комсомольцями» і дзвінкими «курантистами», начебто, все зрозуміло. Вони нікого не представляють і нічиєї, окрім своєї, думки не висловлюють. Гірше з «інтерпретаторами» з державних засобів масової інформації, які, з огляду на російський закон про ЗМІ, мають відбивати точку зору керівництва цієї країни. Коли все те, що кожного дня й кожної години виливається на екрани і сторінки газет, журналів, є точкою зору «керівництва», то може постати й справді низка неупереджених запитань до цього самого «керівництва».

Але, гадаємо, все ж таки нинішня безпрецедентна за своїм розмахом антиукраїнська кампанія в російських засобах масової інформації інспірована не міністрами й президентами, а клерками, тими ж таки колишніми комсомольцями. Надто вже грубо робиться пропаганда за старими рецептами.

Проте лихо в тім, що довірливий російський обиватель (постійні розмови з простими москвичами, пітерцями, владимирцями підтверджують це) дуже часто схильний вірити байкам, почерпнутим з російських газет і телерадіостанцій. Про те, що якісь там страшні «націоналісти-бандерівці», котрі захопили владу в Києві, сплять і бачать, як прогнати всіх росіян, про те... Втім, наші читачі це й самі чують — варто лише увімкнути телевізор або радіоприймач і настроїтися на московську хвилю.

Якби придумати приз за найбрехливішу публікацію, то апогеєм останніх «викриттів» можна було, поза всякий сумнів, назвати матеріал якогось Лева Корнешова-Бондаренка в урядовій «Российской газете» «Не рой соседу яму, или несколько слов об имперских амбициях лидеров Украины». Твір цей гідний цитування, але спершу згадаємо про інше.

Сама «Российская газета», створена на противагу «партійно-урядовій пресі» наприкінці 1990-го, дуже швидко перетворилася на «служницю» Хасбулатова», якою й залишалася до відомих подій кінця вересня—початку жовтня 1993 року. Потім найвищим велінням поміняли в «РГ» головного редактора, стала вона урядовим органом. Із захисниці хасбулатовської конституції перетворилася на «стійкого й непримиренного борця» проти всіх тих, хто прагне «ущемляти права великої Росії». Батьківщину, звісно, любити не гріх, але до чого тут інші?

Та вернімося до опусу Корнешова, котрий ще й Бондаренко. «Досить впливові політичні сили в Україні роблять усе, аби російсько-українські відносини переросли у ворожі»,— відразу ж відверто заявляє сей літератор і тут же розкриває нову страшну таємницю: російську мову, виявляється, силоміць проганяють зі «сфери спілкування», а самих «російськомовних» ущемляють в правах, в наявності «факти дискримінації неукраїнців» під час вступу на навчання... і на державну службу, закриття російських шкіл і багато чого іншого».

Далі — більше. Виявляється, «українські лідери оживили мрію націоналістів тридцятих-сорокових років про «велику, соборну самостійну Україну «від моря до моря» (Очевидно, від Охотського до Японського — Авт.). Їм, судячи з усього, нині сняться імперські сни...» Виявляється, українські евреї, за твердженням Корнешова — значна частина населення, практично всі «панічно втеклили до Ізраїлю», а нинішні «націоналістичні лідери» весь час «намагаються нацькувати українців на Росію».

Постають резонні запитання. І головне серед них: кому вигідне це марення, на чий млин ллє воду «демократ» Корнешов? Висновки його досить примітивні — мовляв, ці самі «націоналісти» заважають українському народові об'єднатися з братським російським. Отут логіка білякремлівського мрійника Корнешова цілком зрозуміла.

Отож корнешовські таємниці — секрети Полішинеля. Нічого нового він не відкрив, а лишень зі сторінок урядової «Российской газеты» вилив чергову порцію помиїв у бік дружньої Росії держави.

А щодо всіх цих корнешово-бондаренків разом узятих, то спадає на думку добра порада булгаковського професора Преображенського: не читайте радянських газет перед їдою, а коли немає інших — жодних не читайте. Радянської країни давно вже немає, а її газети в Москві, як і раніше, процвітають.

Валентина ПОПОВА.

Москва.

Актуально

Побільшає апаратури — підвищиться безпека

Рівненська АЕС до кінця 1995 року одержить від Німеччини обладнання на суму 21 мільйон німецьких марок. Це обумовлено під час зустрічі керівників станції з представниками товариства з безпеки атомних реакторів (ГРС) ФРН. У відповідності з міжурядовою угодою, німецька сторона надасть апаратуру для періодичного контролю металів, діагностики, телекомунікаційне устаткування, протипожежні матеріали. Це сприятиме модернізації діючого енергоблока потужністю один мільйон кіловат. Монтажні роботи виконають рівненські атомники за допомогою спеціалістів різних німецьких компаній, яких визначить для цього ГРС, зважаючи на їхній досвід організації та проведення заходів, спрямованих на підвищення ядерної безпеки.

Проблеми

ХТО Ж ВОЮВАВ З ФАШИЗМОМ?

Офіційний візит міністра оборони України генерала В.Радецького до німецького колеги Ф.Рюе був продовженням діалогу між арміями двох країн, який почався від візиту шефа бундесверу до Києва у серпні минулого року.

Міністри провели переговори в Бонні, а згодом генерал В.Радецький побував у гарнізонах бундесверу. А це означає, що візит відбувався далеко від так званої Західної Групи Збройних Сил Міністерства оборони Росії, де все ще служать багато українських солдатів і офіцерів. Але про те ніхто в Україні навіть не згадав.

У цьому зв'язку хочу сказати ще про одне. Всі окупаційні війська залишають Німеччину цього року. Проводи колишніх радянських, а тепер російських військ, які відбудуться за участю Б.Єльцина, готують на осінь. Виходить, що тільки Росія воювала проти Гітлера. Думаю, що на цих проводах мають бути присутні президенти інших держав—членів СНД, бо за перемогу над фашизмом вмирали сини всіх народів колишнього Союзу. Світ знає про кров, пролиту в цій війні Україною. Тому український уряд повинен якнайшвидше виступити перед Бонном з відповідною ініціативою.

Звертаючись до візиту генерала В.Радецького, слід відзначити, що досягнено порозуміння щодо поглиблення співпраці у таких сферах, як політика оборони, структурні зміни у збройних силах, навчання особового складу, інтеграція скорочуваних збройних сил до цивільного суспільства.

На жаль, у німецькій пресі й на телебаченні, на відміну до гучної луни, спричиненої недавнім візитом до ФРН міністра оборони Росії П.Грачова, цього разу панувала мертва тиша. Думаю, що сам генерал В.Радецький не досить енергійно прагнув розголосу про свій візит. Винне також й українське посольство в Бонні, яке за такої нагоди не виявило достатньої активності.

Богдан ОСАДЧУК.

Берлін.

У світі захоплених

ФАТАЛЬНА ПРИСТРАСТЬ

Як би одна частина людства не переконувала іншу, що не варто вкотре винаходити велосипед, остання вперто робитиме свою справу. Принаймні, кількість бажаючих удосконалити цей засіб пересування або згадати давнину і промчати на чудернацькій старовинній машині не зменшується. Інколи таке захоплення приносить чималий прибуток.

На знімку: умілець із угорського міста Ніредьхаза навчився вправно виготовляти велосипеди зразка 1872 року. Місцеві любителі найпоширенішого транспортного засобу створили клуб любителів велодавнини. Він існує вже кілька років на прибутки від реклами архаїчних велосипедів. Місцеві підприємці платять великі гроші, аби сфотографувати товари поруч із продукцією минулого століття як підтвердження нетлінності своєї продукції.

Фото ІТАР—ТАРС.

На ниві мистецтва

ВНЕСОК БОЙОВИКІВ У ЕСТЕТИКУ

На вимогу групи бойовиків було внесено корективи до експозиції картин на виставці молодих художників, яка відкрилася в Душанбинському краєзнавчому музеї.

Невдоволення юнаків у камуфляжній формі викликали кілька полотен, де занадто сміливо, як на їхню думку, було змальовано тлінну людську натуру. Оцінюючи художні якості згаданих картин, вони не соромились у висловлюваннях на зразок «похабщина» та «порнографія».

Дирекції музею було пред'явлено вимогу зняти «весь цей сором» і замінити пристойнішими речами. Розуміючи всю міру впливу у республіці «людини з рушницею», дирекція не сперечалася.

Як зауважила з приводу інциденту душанбинський мистецтвознавець Тетяна Овчарова, бойовики взяли на себе функцію законодавців естетичного смаку, що тривалий час було прерогативою відділу пропаганди ЦК компартії.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

На тлі нинішньої економічної кризи, нестабільності соціально-політичної ситуації в Україні, слабкості державних інституцій влади найбільшою загрозою державі є злочинність у сфері економіки. Здається, тепер це чи не найбільш дієздатна та активна сила у суспільстві, спроможна відтворювати себе у розширених масштабах. Недосконалість чинного законодавства зі збереженням монопольного права керівників відомств на свій розсуд розпоряджатися величезними ресурсами, використання ними державної власності як своєї, приватної — риси нашого часу. Службові особи різного рівня широко використовують службове становище для створення приватних фірм через підставних осіб, родичів і знайомих, а також безпосередньо беруть участь у підприємницьких структурах. У світі економічної злочинності вже визначилися її основні рушійні сили, репрезентовані перш за все корумпованими службовими особами, котрі мають владно-розпорядчі функції стосовно державної власності, та організованими угрупованнями професійних злочинців, що переносять свою кримінальну діяльність до сфери сучасних економічних відносин.

Хто здатен зупинити обвальний руйнівний процес криміналізації суспільства? Куди дивляться правоохоронні органи — лунає звідусіль. Щоправда, це з репертуару політичної риторики. А фахівці дедалі частіше доходять висновку, що один із варіантів відповіді — на стику політики та економіки, і стає досить наочним, якщо різко змінити ракурс бачення цієї соціальної проблеми. Про це — інтерв'ю нашого кореспондента із заступником голови Служби безпеки України генерал-майором Андрієм ХОМИЧЕМ.

ЛІЦЕНЗІЯ НА ХАБАР

— Іноді стверджують, що доки в основному не завершиться нагромадження первісного капіталу «нуворишами» — тобто остаточно не відбудеться перерозподіл суспільного багатства на їхню користь, — доти вируватиме кримінальна стихія, не піддаючись приборкуванню (як аргумент наводять приклади із класичного світового досвіду). А вже тоді нові могутні суб'єкти економічного життя, мовляв, самі будуть зацікавлені в суспільному порядкові, отже, і в силі закону...

— Кажучи так, забувають, що напочатку була альтернатива, коли зміни в суспільстві могли відбуватися в інакший цивілізований спосіб. Адже великі гроші — це не обов'язково кримінал. Але, звернімо увагу, в наведеній тезі можна відчути надію на стабільність, на певну визначеність, хоч би яка вона була. Саме цього нам не вистачало останніми роками. «Шлунок» нашої економіки не зміг перетравити суміш несумісних речей: елементів ринкової стихії і адміністрування у їх найгірших формах. Не було віднайдено пропорцій розумного поєднання реформ із вираженим держконтролем. Саме це і створювало можливість «кримінальним геніям» лавірувати між часом протилежними за змістом рішеннями, постановами, положеннями державних інституцій. Практика показує, що в таких умовах, хоч як це парадоксально, зростання кількості всіляких обмежень підживлювало грунт для суспільно небезпечних діянь. Поясню: є заборона — відразу з'являються пільги. Тобто шпарини для певного кола обраних.

Наприклад, до керівництва комерційних структур входили впливові чиновники, то цим структурам створювали (на шкоду державним інтересам) режим найбільшого сприяння як щодо розподілу дефіцитних ресурсів, так щодо розв'язання питань квотування, ліцензування, сплачення мита, пільгового оподаткування, зменшення держзамовлень.

Нині разом із прокуратурою ми завершуємо розслідування кримінальної справи стосовно семи колишніх відповідальних працівників Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків України та ряду інших осіб, в основному працівників комерційних структур. Механізм зловживань був надзвичайно простий, примітивний. Спеціально створювали всілякі перепони, аби брати великі хабарі.

Іще один приклад. Протягом першого півріччя минулого року МЗЕЗ видало ліцензії на вивезення такої кількості металу, що багато перевищує потужні можливості нашої промисловості. Нонсенс? Не вміють рахувати? Ми оцінюємо ситуацію інакше. Хитрий трюк: на один і той же обсяг металу претендують кілька охочих, на один вагон металопродукції — семеро з ліцензіями. У такий спосіб штучно створюється «конкурентне середовище». А далі... далі починає діяти той самий механізм...

— Але є сфера економіки, яка, здається, геть автономізувалася від державного контролю і живе пристрастями, зрозумілими й корисними лише для «своїх». Йдеться про банківську систему. Проте її самоврядність у дусі ринкових відносин заплутала ситуацію ще більше і спричинила нові зловживання...

— Справді, банківська сфера у стислі строки з другорядного державного інституту, що мав роль статиста економічного життя, перетворилася у всевладного розпорядника. А цивілізовані форми фінансової діяльності так і не запрацювали. Натомість маємо цілий букет фінансових зловживань. Один із прикладів — розкрадання великих сум коштів у фінансових аферах із фальшивими авізо. Здавалося б, сама банківська система мала протидіяти цьому. Ні, доти, доки СБУ не мобілізувала фахівців, котрі розібралися в цьому механізмі, реагування не було. Спільно з органами МВС і прокуратури Службою безпеки не допущено заподіяння збитків кредитно-фінансовій системі України більш як на 560 мільярдів карбованців. Перекрили цей канал — злочинна фантазія випустила в обіг незабезпечені банківські чеки, підроблені зобов'язання закордонних банків, фальшиві банківські гарантії для отримання кредитів тощо.

На жаль, поширюється корумпованість банківських чиновників, їхня плідна «співпраця» з ділками «тіньової економіки» й лідерами злочинних угруповань. Через окремих службових осіб комерційних банків здійснюється не тільки «відмивання грошей», отриманих протиправним шляхом, а й переведення коштів у «тіньову економіку».

Що ми мали: в межах однієї грошової системи держави діяли відділення Нацбанку із своїми правилами й можливостями, і щодня вилуплювалися комерційні банки з іншими правами й можливостями. Коли кмітливі ділки все це скомпонували для власної гри, великі гроші стали утворюватися просто з повітря. І над усім цим немає закону, тільки постійно змінювані інструкції. Ось один варіант: грунтуючись, скажімо, на особистій симпатії, держбанк виділяв кредит комерційному банкові, наприклад, під 30 відсотків. Той, у свою чергу, надавав кредит комусь іншому, значно збільшуючи кредитні ставки...

Механізму контролю за грошовою масою у процесі внутрішніх і зовнішніх операцій немає. Відбувається нецільове використання бюджетних коштів, які мають бути спрямовані на реалізацію державних програм. Гроші, що їх держава виділяє через комерційні банки, приміром, на закупівлю сільськогосподарської продукції, тієї ж миті опиняються в інших комерційних структурах і кілька разів прокручуються в обігу, даючи «комбінаторам» величезний прибуток. А річ у тім, що банк економічно не зацікавлений дотримуватися наявних інструкцій. З другого боку, закон не передбачає серйозних санкцій щодо нього.

У цьому ж полягає і одна з причин сумної ситуації із платежами між державними підприємствами. Отримавши кошти, які завод, наприклад, сплачує за придбану сировину, банк затримував їх на кілька місяців і використовував у обігу, як власні. Скажіть, скільки таких фактів можуть виявити Служба безпеки чи МВС? Скільки на це треба виділити людей? Натомість ще влітку минулого року ми пропонували дуже простий механізм впливу на банківську систему. Згідно з ним банк мав зазнавати покарання: відшкодовувати підприємству збитки за весь період затримання грошей, плюс великий штраф за сам факт зловживання. На наші пропозиції відповіді не було. І, врешті решт, було скомпрометовано всю систему безготівкових розрахунків. Підприємці не ймуть їй віри і обмінюються готівкою. Бізнесмени почали возити за собою валізи з мільярдами.

Це явище поширювалося, охоплюючи нові сфери економічного життя. І само, в свою чергу, стимулювало появу нових форм зловживань. Готівка швидко переміщувалася у тіньовий обіг, котрий не контролюють. До процесу прилучилися і торговельні заклади. Спочатку вони залишали «живі» гроші для попередніх розрахунків з базами, посилаючись на нерозпорядливість банків. А згодом уже й торгівлі сподобалося використовувати вільні кошти як кредитний ресурс.

Простежити всі ці ланцюжки просто неможливо, тим більше немає можливості приставляти наглядача до кожного банку. Отже, треба зіграти на кровних інтересах учасників фінансово-грошових операцій. Іншими словами, відшукати економічний «батіг» і економічний «пряник».

— Фінансову стабільність неабияк підриває і неповернення переважною більшістю українських експортерів валютної виручки з-за кордону. За рік вивозять продукції на багато мільярдів карбованців, а держава не може сплатити борги,закупити ліки...

— Ст. 80[1] КК України дозволяє притягувати до кримінальної відповідальності за відкриття за межами України й використання валютних рахунків без дозволу Нацбанку або за приховування валютної виручки. Нею передбачено покарання — до двох років позбавлення волі, конфіскація всієї валютної виручки або вкладу в закордонному банку.

Проте перш ніж застосувати цю статтю ми, зрозуміло, маємо віднайти ці рахунки, розкрити весь механізм незаконної операції. За кордоном якісь питання у місцевих правоохоронних органів може викликати лише валюта, що має кримінальне походження з точки зору їхнього чинного законодавства. А це, як правило, гроші нарко- чи порнобізнесу. З цих питань ми отримуємо від них допомогу. Тут немає проблем. Решта — для них звичайна бізнесова практика. Навіть більше, кожна країна зацікавлена, щоб гроші залишалися саме в її межах. Тому виявити валютні кошти, приховані нашими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, дуже складно. Дещо нам вдається зробити. Службою безпеки було встановлено, що всупереч законодавству Дрогобицький нафтопереробний завод відкрив валютні рахунки в банках Австрії, на яких торік було 48 мільйонів доларів. За кордоном осіли також понад 13 мільйонів доларів Надвірнянського нафтопереробного заводу, отримані від реалізації мазуту та дизельного пального. Завдяки вжитим Службою заходам ці гроші повернено в Україну. Можна ще наводити приклади. Але в Україні більш як сорок тисяч учасників зовнішньоекономічної діяльності. Практика свідчить: силоміць повернути валюту державі — це утопія. Треба шукати вихід у економічній площині.

— Але як бути в тому разі, коли ні про яке повернення коштів не може йти мови взагалі, адже й сам вантаж вивезено потайки, поза законом. Маю на увазі контрабанду...

— Кількість кримінальних справ щодо контрабанди, які були у провадженні слідчих підрозділів СБУ, за останні 5 років зросла у 34 рази. Торік, наприклад, розслідувалися 580 таких справ на 621 особу. Але є інші цифри. 144 справи стосовно 194 осіб передано в 93-му до судів. До реального позбавлення волі у справах про контрабанду засуджено 56 осіб: 11 — на строк тримання під вартою, 52 — до позбавлення волі умовно, 50 — з відстрочкою виконання покарання. Багато це чи мало? І скільки треба, щоб було досить? Поставити ще більше прикордонників, митників? Провадження слідства у кримінальних справах такої категорії вимагає дедалі більше матеріальних витрат. Дедалі частіше вони перевищують суми цінностей, що були предметами контрабанди і повертаються державі.

Наприклад, нещодавно було вилучено партію срібла, яке намагалися незаконно вивезти за кордон. Попередньо його оцінили в 5 мільйонів карбованців. А за проведення лише пробірної експертизи цінностей Державна інспекція пробірного нагляду вимагає майже 70 мільйонів карбованців.

Інша обставина — тільки розвантаження тисячі тонн контрабандної сталі коштує 500 мільйонів карбованців. За зберігання великогабаритних предметів, наприклад, вагонів із арештованим вантажем протягом тривалого терміну під час слідства, доводиться платити більше, ніж коштують самі ці «речові докази». До того ж часто-густо банальні ситуації, в яких фігурує, скажімо, мішок конфіскованого цукру або ящик цигарок, відвертають від серйозних проблем слідчих, оперативних працівників.

Ці проблеми можна було б розв'язати шляхом часткової декриміналізації ст. 70 Кримінального кодексу, вилучивши з неї те, що стосується переміщення через митний кордон поза митним контролем або з приховуванням від нього всіх предметів, не вилучених із цивільного обігу. Тобто кримінальну відповідальність залишити лише за контрабанду наркотичних засобів, отруйних, радіоактивних, вибухових речовин, зброї та боєприпасів. І, звичайно, історичних та культурних цінностей. Затримали із чимось іншим — незалежно від розмірів контрабанди — вилучати на місці й накладати штраф, припустимо, 100 — 150 відсотків від вартості контрабандних предметів. Саме так діють у більшості країн світу. Підкреслюю, ми не повинні робити ставку тільки на силові методи в боротьбі з криміналізацією економіки.

— Уявімо ідеальну ситуацію. Запрацювали удосконалені закони. Економічні збочення регулюються економічними ж важелями. Перефразовуючи патетичний рядок: куди тоді дивитиметься СБУ?

— Як професіонал, що все життя пропрацював у контррозвідці, я з нетерпінням чекаю цього часу. Розвідка і контррозвідка — ось функції, притаманні спецслужбі. Кризова ситуація у суспільстві спонукала два роки тому законодавців залучити сили СБУ до боротьби із злочинністю у сфері економіки. Починали майже з нуля. Напрацьовували досвід, поповнювали кадри фахівцями. Можу запевнити, ми робимо все, що в наших силах. А роботи вистачить надовго. До того ж здійснення СБУ захисту економічної безпеки я не став би пов'язувати лише із боротьбою з кримінальними аспектами нашої економіки. А у нас є ряд специфічних завдань. Ми покликані захищати економічні таємниці, які є і завжди будуть у кожної держави. Є приклади некоректної поведінки наших зарубіжних партнерів, спроби нав'язати нам застарілі, екологічно шкідливі технології. Нерідко намагаються спрямувати розвиток перспективних галузей нашої науки і техніки «не в той бік», підкидають хибні ідеї. Крім цього, маємо своєчасно отримувати інформацію щодо негативних тенденцій у галузях життєзабезпечення держави — у транспорті, атомній енергетиці, тощо.

На завершення розмови хочу ще раз наголосити: силами правоохоронних органів можна боротися з якимись окремими кримінальними проявами скільки вистачить фізичних сил. А коли маємо справу з явищами — саме так воно тепер і є, — треба шукати інших механізмів впливу на ситуацію, серед яких я виділив би економічні. Треба всіляко заохочувати чесну підприємницьку діяльність. З другого боку — зробити просто невигідним займатися шахрайством.

А ми зі свого боку не раз і доказово вносили пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства з зазначеного кола проблем. Деякі з них вже реалізують. Сподіваємося, що нова Верховна Рада буде більш активно працювати в цьому напрямі.

А той, хто просто безапеляційно заявляє, що «СБУ має навести порядок», вочевидь спекулює на цьому суто демагогічному гаслі. Хто сьогодні звинувачує у всіх бідах МВС і СБУ — не хоче на ділі шукати виходу із становища, що склалося, намагається відвернути суспільство, зокрема законодавців, від реальних шляхів подолання кризи.

Військова політика України: східні мотиви

Точка зору

Трохи дивно повернутий у нашій державі вектор громадської думки. Коли спроби Міністерства оборони України встановити контакти з західними партнерами незмінно зустрічають підтримку й навіть розуміння, то будь-який рух цього відомства у східному напрямку спричиняє недовіру й навіть протести. Пригадаймо обвальні пересуди з приводу зустрічі міністрів оборони країн СНД в Ашгабаті. Тоді з'явилися категоричні звинувачення надзвичайно широкого спектру, починаючи від докорів в нібито угодівській позиції Міністерства оборони України й закінчуючи «викриттями» таємних намірів «ворожих сил» приєднатися до Договору про колективну безпеку. А реалії такі, що Схід для України ніяк не менш важливий, ніж Захід. Уже з огляду на одну цю обставину недавній візит військової делегації до Алмати і Ташкента не міг не спричинити підвищеного громадського інтересу.

Її керівник, заступник міністра оборони України генерал-полковник Іван Олійник не раз підкреслював, що Україна будує відносини з партнерами на засадах взаємовигоди, довір'я та взаємовигоди. Цим визначалася готовність обговорити всі, здавалося б, найгостріші питання.

І Узбекистан, і Казахстан зацікавлені в якнайшвидшому поверненні техніки та озброєння національних армій (за станом на 1992 рік), які на ремонтних підприємствах України. Українська сторона підтвердила готовність негайно повернути цю техніку замовникам з урахуванням вартості проведених робіт. Прямо за столом переговорів було віддано розпорядження підготувати військові ешелони до відправлення і навіть обговорено порядок озброєння варти, що їх супроводжуватиме. Отож незабаром з України на схід підуть ешелони з відремонтованою військовою технікою.

Українська сторона висловила готовність не лише надати власну ремонтну базу до послуг військовим відомствам Казахстану й Узбекистану, а й удосконалювати ті, які у них є. Науковим інститутам цих країн запропоновано взяти участь у розробленні глибокої модернізації військової техніки.

А Україна зацікавлена в ремонті літаків військово- транспортної авіації на підприємствах Узбекистану, використанні космодрому Байконур та унікальних казахстанських полігонів для реалізації науково-дослідних програм.

До речі, ракетно-космічна тема посідала одне з головних місць на переговорах як у Казахстані, так і в Узбекистані. Кожна з цих країн має єдину в своєму роді ракетно-технічну та науково-дослідну базу. Співробітництво в цій сфері може бути надзвичайно корисне і вигідне для усіх сторін, що беруть участь у переговорах.

І в Узбекистані, і в Казахстані сторони прийшли до розуміння того, що великомасштабні відносини військових відомств мають бути закріплені двосторонніми договорами про військове співробітництво на рівні глав держав. Проекти договорів уже розробляють. Якщо такі документи будуть підписані, це відкриє широкі перспективи для взаємодії України і, відповідно, Казахстану й Узбекистану в військово- технічній сфері.

Доречно нагадати, що до комюніке за підсумками переговорів і до підписаних протоколів внесено вельми промовисту фразу: «...двосторонні контакти відповідають міжнародним договірним зобов'язанням сторін і... не обмежують інтересів жодної з третіх країн».

І одразу ж після розпаду Союзу, і в наступні роки важко було уявити собі державу, яка б послідовніше виступала за інтеграцію в рамках СНД, ніж Казахстан. Але й тут, схоже, починають розуміти, що роль ведучого в жорсткій зв'язці «Росія — решта країн СНД» сьогодні обіцяє більше головного болю, аніж обопільної вигоди.

Наприклад, щойно порушив Казахстан питання про справедливі принципи виведення ядерної зброї зі своєї території, як Росія миттю відреагувала вже обкатаною в Україні пропагандистською кампанією з нагоди «критичного стану казахстанських ядерних об'єктів». Результат, відповідно, отримала прямо протилежний до очікуваного. За повідомленням начальника Головного штабу Збройних Сил Казахстану генерал-майора Алібека Касимова, на сьогодні вивезення ядерних боєприпасів з Казахстану зупинене, за винятком тих, які виробили свій ресурс або мають серйозні дефекти.

Здавалось би, право Казахстану здійснювати контроль над космодромом Байконур, розміщеним на його території, — поза всяким сумнівом. Перші спроби реалізувати це право зумовили різку реакцію з боку Москви: ми, мовляв, добудовуємо космодром Плесецьк для власних потреб і після нашого відходу Байконур сам розвалиться. Ось так!

Зі схожими проблемами — щоправда, на іншому рівні — стикається й Узбекистан. Розпад централізованої системи управління боляче позначився на всьому, починаючи з поповнення парку озброєнь і закінчуючи тиловим забезпеченням. Учорашній «старший брат», незважаючи на прохання про допомогу в найелементарніших питаннях, залишається байдужим.

Складається парадоксальна ситуація, коли надмірний потяг Росії до лідерства і пов'язана з цим зарозумілість дискредитує і перетворює на фікцію Договір про колективну безпеку, одним із найбільш активних ініціаторів якого виступає сама Росія.

На цьому тлі взаємовигідне двостороннє військове співробітництво країн СНД може бути багато продуктивніше й інтенсивніше, ніж у рамках колективного договору. В цьому нема суперечності. По-перше, потенційні замовники й реальні виробники позбавляються послуг великого посередника в спілкуванні одне з одним. Наприклад, коли системи озброєнь, вироблювані в Казахстані, надходять прямо на українські верфі, обминаючи «бухгалтерію» російських військово-промислових структур. І таке інше. Це саме по собі обіцяє чималу економію коштів. По-друге, двостороннє співробітництво в багато разів збільшує потенціал кожної з держав. Наприклад, жодній з них, в тому числі й Росії, не під силу самостійно експлуатувати такий об'єкт, як Байконур. Але цей самий космодром можна ефективно використовувати та обслуговувати, здійснюючи спільні дво- й багатосторонні перспективні ракетно-космічні програми. По-третє, система відносин на двосторонній основі унеможливлює створення військових блоків і, як наслідок, саму можливість протистояння. У нашому конкретному випадку зроблено крок до у своєму роді «партнерства заради миру» тепер уже на території колишнього СРСР. І, нарешті, по-четверте. Чим активніше держави використовуватимуть промислову базу одна одної, тим менше залежатимуть від колишнього центру. Це, хоч як і дивно, буде гарантією необоротності демократичних перетворень і в самій Росії. Чим скоріше Росія позбудеться ілюзій щодо «сфер впливу», тим скоріше вийде вона на рівень нормальних партнерських стосунків з іншими країнами СНД, які, до речі, тепер вимагають лише рівноправ'я та поваги до себе.

Недавній візит військової делегації України до Алмати й Ташкента — одна з перших ластівок принципово нового підходу до взаємовигідного співробітництва України з країнами СНД. Але за першою ластівкою, як відомо, неминуче приходить весна...

Дмитро ШКУРКО,
старший офіцер прес-служби Міністерства оборони України.

За глухою стіною полігону

військові часом «не чують» не тільки місцеву владу, а й свого міністра

Згідно з постановою спільного засідання колегій Держкомзему України й Міністерства оборони України від 23 листопада 1993 року «Про підсумки інвентаризації земель Міністерства оборони України» затверджено перелік земельних ділянок, що підлягають переданню народному господарству. Тут же сказано, що перелік земельних ділянок надіслати Раді Міністрів Республіки Крим, обласним Радам народних депутатів для прийняття рішення про їх подальше використання. Постанову підписали голова Держкомзему України Б. Ченков та міністр оборони України генерал армії В. Радецький.

У додатку № 4 цієї ж постанови перелічено, зокрема, такі ділянки на Волині. Йдеться про військовий полігон, розташований біля села Поворська Ковельського району. Керуючись постановою спільного засідання колегій, Волинська обласна Рада народних депутатів прийняла рішення: «Передати землі військової частини 21343 (Ковельський район, с. Поворськ) загальною площею 10027 га, в тому числі сільськогосподарських угідь — 285 га, лісових площ — 8236 га, інших угідь — 1416 га, у користування Ковельському спеціалізованому лісогосподарському підприємству «Тур».

Та, як розповів директор підприємства «Тур» В.Полухтович, начальник Поворського військового полігону І.Балаєв і начальник Поворського військового лісництва Д.Туревич не виконують постанови, під якою стоїть підпис міністра оборони України, а також рішення обласної Ради народних депутатів. Військові продовжують господарську діяльність на території лісництва, яке їм не належить.

Голова Волинської обласної Ради народних депутатів Б.Климчук пише начальникові Поворського військового лісництва Д.Туревичу: «З моменту отримання цього листа забороняю Вам всяку господарську діяльність на території лісництва і вимагаю приступити до передачі лісів Ковельському спеціалізованому підприємству «Тур».

Директор підприємства «Тур» В.Полухтович звертається до військового прокурора Волинської області, інформує, що командир військової частини І.Балаєв «відмовився від виконання вищеназваних розпоряджень».

З Ковеля йдуть телеграми до Міністерства оборони України, Держкомзему України... Глухо

Представник Президента у Ковельському районі В.Карпюк пише на ім'я міністра оборони України. За підписом начальника капітального будівництва та розквартирування військ Міноборони України генерал-лейтенанта Д.Рудковського до Ковеля надійшла відповідь, в якій підтверджено перелік земельних ділянок, що підлягають переданню народному господарству. Але тут є одне «але»...

Рудковський пише: «Згідно з цим переліком у с. Поворськ Ковельського району із загальної площі Поворського полігону 24088 га передаються місцевим органам влади за згодою Міністерства оборони — 10027 га, за умови, що на лісовому фонді виконання виробничої діяльності буде здійснювати Поворське військове лісництво». Але ж у додатку № 4, який у листопаді 1993 року підписав цей же генерал-лейтенант Д.Рудковський, немає жодних «за умови». Там сказано, що земельні ділянки підлягають переданню. Навіщо, даруйте, морочити людям голови.

Зрозуміло, сьогодні ліс — на вагу золота. Це не тільки гриби чи ягоди, а й деревина. Вона годиться для будівництва, особливо дач... Подумав про це після слів директора лісогосподарського підприємства В.Полухтовича:

— Коли я був у командира військової частини Ігоря Балаєва, то бачив у нього телеграму, в якій сказано: участі в наданні земель не брати, рішення обласної ради не виконувати. Хотів зняти копію телеграми, але підполковник сказав, що вона секретна, що надійшла «згори», хоча не сказав від кого конкретно.

Цікаво, звідки вона? Може, й не з Києва?.. У кожному разі, коли військові не слухаються свого міністра — це не просто ненормально. Це страшно.

Богдан БЕРЕКЕТА,
власний кореспондент «Голосу України».
Волинська область.

Відгукніться!

У цих листах нестихаючий біль. Кровоточать рани ветеранів, не полишають спогади. І в переддень Великої Перемоги над фашизмом з новою силою напливають вони, і жевріє надія почути про своїх рідних, друзів, однополчан. Тож відгукніться всі, кому щось відомо про тих, кого згадують в цих листах наші дописувачі...

Мій батько ЧЕРКАЩЕНКО ГОРДІЙ МИКОЛАЙОВИЧ завідував овочесховищем на околиці Донецька (тоді Сталіно). Як прийшли німці, батьки поставили кілька ліжок в овочесховищі і з настанням темряви приходили до нас голодні, дуже виснажені юнаки. Батьки їх годували в хаті і клали спати в овочесховищі. Було багато юнаків з Карпат. Тоді ми вперше почули пісню «Гуцулка Ксеня». За місяць до відступу німців хтось доніс на батька і його заарештували, кинули в Макіївський концтабір політв'язнів, його били, знущалися з нього. Коли німці відступали, кинули всіх живими в шахту.

Якось по Львівському телебаченню виступав Євген Стахів, і я почула його розповідь про мого батька, котрий був керівником підпілля. Він стверджував, що батька бачили полонені Володимир Грінченко та Валерій Якубович в Бухенвальді, в секторі Дора, де він і загинув.

Ще живуть підпільники, котрим мої батьки давали притулок. Прошу вас, відгукніться! Моя адреса: Закарпатська область, Мукачеве, вул.Чайковського, 4/35, Крупській Раїсі Гордіївні.

* * *

Якось мені довелося бути в Німеччині. Дізнавшись, що я з України, РУДОЛЬФ ПФЕРДЕКЕМПЕР дуже просив допомогти йому розшукати Федору Тройчук, яка в нього працювала під час війни, або її родичів. Вона йому розповідала, що живе від Києва так близько, що ходить туди пішки. Його адреса: Німеччина, Кюмельбергштррасе, № 14,8643 Кюпснагель, Рудольф Пфердекемпер. Телефон 09264/7236. Або пишіть мені: Київська область, Бровари, вул.Лермонтова, буд. 42, Іванові Бондаренку.

* * *

У роки війни німецькі окупанти вивезли мене до Німеччини на підневільну роботу. Пережила я страхи і приниження раба на ткацькій фабриці в місті Оерлінгаузен (земля Вестфалія). Власником фабрики був Карл Вебер і К°. Разом зі мною працювало багато дівчат з України. В пам'яті залишилися табірний одяг зі знаком OST, дерев'яшки на ногах і ополоник баланди напівгнилих овочів. Все це бачили німецькі дівчата, які працювали разом з нами і допомагали нам, як могли. Моєю сусідкою по верстату була чешка Гелена Гофман (дівоче прізвище), яка дуже мені допомагала. Я й тепер пам'ятаю її доброту до мене. Вона жила з мамою в центрі міста Оерлінгаузен. Я дуже хотіла б її розшукати. Гелено, відгукнися, тебе розшукує колишня полонянка Рая з України. Відгукніться й ви, дівчата, що працювали на ткацькій фабриці в Оерлінгаузені. Моя адреса: Івано-Франківська область, селище Гвіздець, вул.Франка, буд.65, Альошина Раїса Василівна.

* * *

Прошу відгукнутися колишніх в'язнів з концтабору Заксенхаузен, що у місті Ораніенбург, у Німеччині. Мій табірний номер 50280. Моя адреса: Хмельницька область, Волочиський район, смт Ясне, вул.Карла Маркса, буд.23, Іванову Олександру Володимировичу.

* * *

Розшукую свого рідного брата Дудченка Івана Панасовича, 1924 року народження, який служив під час війни в 1018 стрілецькому полку молодшим сержантом. Райвіськкомат повідомляє, що він пропав безвісти 11 жовтня 1944 року. Може, хтось із однополчан пам'ятає його, знає щось про нього — прошу повідомити мене за адресою: Сумська область, смт Недригайлів, вул.Кірова, буд. 85, Дудченко Василь Панасович.

Будьте здорові, добродії А.Мангул і Н.Чех!

або Як керівники деяких органів місцевої влади нехтують прохання й вимоги громадян

Авторинок у будь-якому місті — не дарунок. Добряче таки набрид незручностями авторинок і мешканцям кількох вулиць Мелітополя. Отож, на їхню вимогу міськвиконком ухвалив: винести його геть аж за місто. Знайшлися ентузіасти, і на звалищі, на захаращеній ділянці землі обладнали ринок для продажу автомобілів і деталей до них. Тим, хто має автомобіль, та й пішим два кілометри з невеличким гаком — не відстань. До того ж можна налагодити й підвезення охочих. Виграш очевидний — почистішало повітря у місті, просторіше, зручніше стало людям. Адже не вони живуть для автовізків, а ті для них. І мелітопольці, здавалося, могли б уже співати здравиці міській владі.

Та раптом місцева газета «Новий день» повідомила: поряд із містом у пожвавленому районі розпочинається спорудження другого ринку! І на родючій, так званій бархатній землі, вже нібито з'явилися залізобетонні плити. Пішли окремі мелітопольці, подивилися — справді. Звернулися по роз'яснення до міськвиконкому. Навіщо, мовляв, другий ринок містові. Та ще й на такій цінній землі?

Ф.Зайцю й іншим мешканцям вулиць Бєлякова і Белорусова голова міськвиконкому А.Мангул відповів: вашу заяву розглянув міський відділ земельних ресурсів і землекористання. Повідомляємо, що надана кооперативові «Універсал» земельна ділянка під влаштування авторинку розташована за межами міста на землях держземзапасу Новенської сільської Ради народних депутатів. Отже, згідно із Земельним кодексом України їй і вирішувати, для яких потреб і кому виділяти земельні ділянки. А на заяву мешканців вулиці Л.Українки Марії та Івана Бебів, адресовану ними облдержадміністрації, таку саму відповідь підписав перший заступник голови Мелітопольського міськвиконкому Н.Чех.

Одразу впадає у вічі те, що в обох цих відповідях спільне посилання керівників міськвиконкому на міський відділ із земельних ресурсів і землекористування. Це, бачите, він розглянув ваші заяви — і ось такий висновок. А ми слухняно підписали, тож наша хата скраю.

Вибачте, шановні керівники, а ви навіщо в міськвиконкомі? Щоб лише підписувати те, що вам поклали на стіл, не вникаючи в суть, не беручи на себе жодної відповідальності за рішення, прийняті службою, підпорядкованою виконкомові?

Дивує і посилання обох керівників на Новенську сільську Раду. Що вона, мовляв, розв'язує питання надання землі, яка їй належить. А чому ж тоді ви, добродії А.Мангул і Н.Чех, не доручили переслати згадані заяви райраді народних депутатів, якій підпорядкована Новенська сільрада, на розгляд? Чому відділ міськвиконкому розглядає питання, яке не в його компетенції?

Одне слово, такі, м'яко кажучи, відписки міськвиконкому породжують невдоволення громадян, нові запитання. А ось про головне — навіщо місту другий авторинок — ані слова. Забули? Сподіваються, мешканці будуть щасливі, що одержали письмові відповіді від влади?

Проте названі громадяни й інші не погодилися з ними і звернулися до нашої редакції з проханням допомогти зупинити будівництво, як вони вважають, непотрібного містові другого авторинку і, найважливіше, — вилучення для будівництва цінної державної землі, якої вони не можуть допроситися у місцевої влади для вирощування городини.

Отож і друкуємо цю кореспонденцію. Цілком можливо, що й на неї керівництво міськвиконкому чхне, як чхнуло на публікацію у міській газеті та на заяви мешканців міста. Отже, на людей. Та може так статися, що й мешканці міста чхнуть на вас, добродії А.Мангул та Н.Чех. У тому разі, якщо не переглянете питання про доцільність будівництва другого авторинку поруч із містом.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Порада юриста

Допоможіть збільшити пенсію

Так загалом можна сформулювати прохання наших читачів з числа пенсіонерів, що, як відомо, належать до найбільш соціально незахищених прошарків населення.

Даємо пораду, за допомогою якої можна збільшити розмір пенсії (щоправда, не всім пенсіонерам, а лише тим, хто має на це право). Тим більше, як показує практика застосування пенсійного законодавства, можливістю збільшити розмір пенсії не користується значна частина пенсіонерів, а передусім через незнання того, що відповідно до ст.33 Закону України «Про пенсійне забезпечення» до пенсії можуть бути нараховані надбавки:

Надбавка 1. На кожного непрацездатного члена сім'ї, що знаходяться у вас на утриманні, за умови, що ви не працюєте. Розмір цієї надбавки залежить від категорії утриманця. Надбавка у розмірі 30 % мінімальної пенсії за віком нараховується чоловікам, які досягли 60 років, жінкам — 55 років, які не отримали права на трудову пенсію без поважних причин; 50 % мінімального розміру пенсії за віком — чоловікам, які досягли 60 років, жінкам — 55 років, які не отримали права на трудову пенсію з поважних причин, а також інвалідам 3-ї групи; 100% мінімального розміру пенсії за віком — а) інвалідам 2-ї групи; б) дітям-інвалідам до 16 років; в) дітям до 18 років чи старшим за 18 років (за умови, якщо вони стали інвалідами до 18 років); г) у разі втрати годувальника одному з батьків, подружжя, дідові, бабусі, братові, сестрі, незалежно від віку і працездатності, якщо він (вона) не працює і зайнятий (зайнята) доглядом за дітьми, братами, сестрами чи внуками померлого годувальника, які не досягли 8 років; 200 % мінімального розміру пенсії за віком — а) інвалідам 1-ї групи; б) матерям, яким присвоєно звання «Мати-героїня».

Документи, необхідні для оформлення цієї надбавки: заява в райвідділ соціального захисту, трудова книжка, документ, що засвідчує родинний зв'язок (свідоцтво про народження, шлюб тощо), довідка місця навчання утриманця (якщо він (вона) навчається), довідка з ЖЕКу про наявність утриманців.

Надбавка 2. За доглядом. Ця надбавка нараховується інвалідам 1-ї групи; одиноким інвалідам 2-ї групи, що потребують постійного догляду або досягли пенсійного віку, інвалідам 3-ї групи, що досягли пенсійного віку. Розмір надбавки — 50 % мінімального розміру пенсії за віком.

Документи, необхідні для оформлення надбавки: заява, трудова книжка, довідка з ЖЕКу про склад сім'ї, медвисновок (ВКК) про необхідність постійного стороннього догляду.

Перша і друга надбавки можуть бути призначені одночасно, незалежно від розміру одержуваної пенсії.

Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Запитуєте — відповідаємо

Мови коріння міцне

Що це таке «російськомовне населення»? Коли і як виникло це словосполучення?

В. ВОЛОШИН.
Кам'янець-Подільський Хмельницької області.

Роз'яснює завідувачка відділом російської мови Інституту мовознавства, доктор філологічних наук, професор Ніна Озерова:

— Словосполучення «російськомовне населення» виникло в середині вісімдесятих років. До згаданої групи належать люди, які незалежно від національності вважають за рідну мову російську. В Україні мешкають майже 12 мільйонів етнічних росіян і 6 мільйонів людей інших національностей, які вважають російську мову за рідну. (Але й до українців, приміром у Прибалтиці, теж вживають як термін — російськомовні). Річ у тому, що цей вислів виник як запозичення та калькування з ряду інших мов. Скажімо, за свою довгу колоніальну історію Африка теж поділилася на англо- та франкомовні країни.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5
Газета виходить з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідає автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 312202

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311078.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».